

3๕๐ 1931

๕๖๑๖ ก

๒.3

ภารกิจด้านการบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร :
กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ

27 ก.ย. 2537

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุดิมมพันธ์ อามะระ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ.ดร.ปฐม นิคมนนธ์)
.....กรรมการ
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ.ดร.ปฐม นิคมนนธ์)
.....กรรมการ
(รศ.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)
.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อ.วรรณธรรม คำพอ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ ๑ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์
กรรมการ และอาจารย์วรัทธรม คำพอ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่ได้ให้ความกรุณา
ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ
ทั้ง 13 โรงเรียน ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบคำถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณทุก ๆ ท่าน ที่มีส่วนช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้เอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ
ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ที่พึงมี ขอมอบเป็นเครื่องสักการบูชาแด่คุณพระศรีรัตนตรัย
คุณบิดามารดา ครู-อาจารย์ ของผู้วิจัยทุกท่าน

ชุตินันท์ อัมระระ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
	สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	9
	ภารกิจของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร	14
	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานเขตบางกะปิ	16
	บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ..	20
	บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดการศึกษา	22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	27
	รูปแบบของการวิจัย	27
	ประชากร	27
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	27
	การสร้างเครื่องมือ	29
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	29
	การวิเคราะห์ข้อมูล	29

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	30
วิเคราะห์โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน	33
ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน	48
ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	60
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	61
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80
ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์	31
2	จำนวนและประเภทของโครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชนที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ จัดในปีการศึกษา 2535 - 2536 ..	34
3	โครงการและกิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536	35
4	โครงการและกิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536	39
5	โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อมของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536	42
6	โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536	44
7	โครงการและกิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536	46
8	ปัญหา อุปสรรคของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านบริการชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ	49
9	ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านบริการชุมชน ... ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ เรียงตามลำดับความถี่	51
10	กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเคยเข้าร่วมกิจกรรม	54

- 11 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเห็นว่าประโยชน์ต่อชุมชน 56
- 12 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
 ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน 57

ภูมิหลัง

กรุงเทพมหานครเป็นเมืองใหญ่และเป็นเมืองหลวงของประเทศ มีภารกิจที่ต้องจัดการมากมายหลายด้าน และที่สำคัญด้านหนึ่งคือการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา ปัจจุบันการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครที่กำหนดไว้ในมาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับและหลายรูปแบบ (สำนักงานการศึกษา กอววิชาการ. 2535 : 5 - 6) ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา
5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

อย่างไรก็ตาม ภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา ซึ่งมีโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด 427 โรงเรียนในพื้นที่ 36 สำนักงานเขต แต่ละสำนักงานเขตมีโรงเรียนในพื้นที่จำนวนแตกต่างกัน สำนักงานเขตหนองจอกมีโรงเรียนในพื้นที่มากที่สุดจำนวน 37 โรงเรียน (นักเรียน 7,215 คน) สำนักงานเขตพญาไท มีโรงเรียนในพื้นที่จำนวน 1 โรงเรียน (นักเรียน 1,158 คน) ในจำนวน 427 โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป) จำนวน 104 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนตั้งแต่ 401 - 800 คน) จำนวน 121 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 400 คน) จำนวน 202 โรงเรียน (สำนักงานการศึกษา กอววิชาการ. 2535 : 8)

โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร มีครูอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถในการให้การศึกษแก่เยาวชนของชาติ ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ จากผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาประจำปีการศึกษา 2528 ของนักเรียนทั่วประเทศโดยกรมวิชาการ กระทรวง

ศึกษาธิการ ปรากฏว่าจะแนบเฉลี่ยของนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสูงกว่าจะแนบเฉลี่ยของนักเรียนทั่วประเทศในทุกกลุ่มประสบการณ์ (สำนักงานการศึกษา กองวิชาการ. 2530 : 16) และทางด้านครูอาจารย์ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น แสงสว่าง ช่างสาร (2526 : 43 - 47) กล่าวว่ามีความไม่แน่นอนในสังกัดอื่น

ภารกิจของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดเป็นเกณฑ์มาตรฐานให้ทุกโรงเรียนปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น 6 หมวด ตามลักษณะของงานในโรงเรียนคือ (1) งานวิชาการ (2) งานกิจการนักเรียน (3) งานธุรการ การเงินและวัสดุ (4) งานบุคลากร (5) งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม และ (6) งานความสัมพันธ์กับชุมชน

เนื้อหาทั้ง 6 หมวดนี้ โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องทราบ จะต้องรู้ และจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามเกณฑ์ (สำนักงานการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2535 : 1 - 2) โดยการบริหารงานทั้ง 6 หมวดดังกล่าว จะมีความสัมพันธ์กันไม่ว่าจะสัมพันธ์กันมากหรือน้อยหรือจะสัมพันธ์โดยตรงหรือส่งผลทางอ้อมก็ตาม แต่เมื่อปฏิบัติโดยส่วนรวมแล้ว ก็จะส่งผลโดยตรงต่อโครงการจัดการศึกษาทั้งหมดของโรงเรียนที่มีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ ให้เด็กเป็นสมาชิกของสังคมที่มีคุณภาพและมีคุณธรรม ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องทำความเข้าใจต่องานในหน้าที่อย่างแจ่มแจ้งละเอียด และเข้าใจถึงความสัมพันธ์และผลกระทบของงานแต่ละอย่างที่มีต่อกันและกัน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมซึ่งอาจทำให้ผู้บริหารต้องรู้จักยืดหยุ่นเวลาให้ทำงานด้านต่าง ๆ แตกต่างออกไปตามความเหมาะสม (นพพงษ์ บุญจิตราดลย์. 2535 : 11 - 12)

งานหรือภารกิจของโรงเรียนด้านสุดท้ายที่กล่าวข้างต้น คือ ด้านสัมพันธ์กับชุมชน และการให้บริการกับชุมชนนั้น สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้ทุกโรงเรียนปฏิบัติดังนี้ (สำนักงานการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2535 : 40 - 41) คือ

1. การจัดให้มีแผนงาน โครงการ ในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละโครงการ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
2. การจัดให้บุคคล ในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เช่น มีกรรมการการศึกษา สมาคมผู้ปกครองและครู กรรมการมูลนิธิ

3. การจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ เช่น มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ร่วมกับชุมชนในการปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

4. การให้บริการแก่ชุมชน เช่น ให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ให้บริการด้านบุคลากร ให้บริการด้านความรู้และข่าวสารต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการกิจ หรืองานความสัมพันธ์กับชุมชนนี้ถือว่าเป็นงานที่สำคัญด้านหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องคำนึงถึงและยึดถือปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานการศึกษา ซึ่งถ้าแต่ละโรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้อย่างครบถ้วน ก็จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ในด้านช่วยพัฒนาชุมชนและสังคมเมืองหลวง ได้อย่างกว้างขวาง เพราะโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครนั้น มีกระจายอยู่เต็มพื้นที่ทั้ง 36 เขตของกรุงเทพมหานคร (สำนักงานการศึกษา กอวชการ. 2533 : 1 - 2) หากจะกล่าวตามความจริงแล้วโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ก็มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากร ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน ทั้งนี้แต่ละโรงเรียนอาจปฏิบัติได้มากน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความพร้อม ผู้บริหาร หรือปัจจัยอื่น ๆ แต่ผู้ที่มีบทบาทในการบริหารงานด้านนี้ให้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดีก็คืออาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดของโรงเรียน เพราะในการบริหารโรงเรียนนั้นบุคคลที่สำคัญคือผู้บริหารโรงเรียน (สมจิต สุนทรสวัสดิ์, 2526 : 39 - 40)

กรุงเทพมหานครตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้เป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ จึงจัดให้มีการสัมมนาฝึกอบรมผู้บริหาร โรงเรียนเป็นประจำทุกปี จากแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2533 - 2539) ได้กำหนดนโยบายด้านการศึกษาไว้ว่า "ปรับปรุงกลไกการบริหาร ให้มีประสิทธิภาพโดยในด้านผู้บริหารได้แก่ เยี่ยมเยียน ยุติธรรม ซื่อสัตย์ มีศรัทธาในงาน ประชุมปรึกษาหารือ ริเริ่มสร้างสรรค์ ยึดมั่นในพรหมวิหารสี่" (สำนักงานการศึกษา กอวชการ. 2533 : 12) อย่างไรก็ตามผู้บริหารที่นับได้ว่าเป็นผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องเป็นผู้บริหารที่สามารถบริหารงานทั้ง 6 ด้าน ให้สำเร็จลุล่วง ไปด้วยดีตามนโยบายของสำนักงานการศึกษา ซึ่งรวมทั้งงานด้านสัมพันธ์กับชุมชนและการให้บริการกับชุมชนด้วย

จากผลการวิจัยของ พรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528) ซึ่งได้ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่องานการศึกษาในระบบโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูมีความเห็นด้วยที่จะให้โรงเรียนจัดบริการการศึกษาในระบบโรงเรียนแก่ประชาชนอยู่ในระดับสูง แต่ไพฑูรย์ น้อมกล่อม (2531) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5 พบว่า โรงเรียนได้มีการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนน้อย ปัญหาคือครูไม่มีเวลาและขาดความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ทางด้านโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครนั้น แม้ทางสำนักงานการศึกษาจะได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้ทุกโรงเรียนต้องปฏิบัติงานสัมพันธ์กับชุมชนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แต่ในทางปฏิบัติจริงแต่ละโรงเรียนอาจปฏิบัติงานด้านนี้มากน้อยไม่เท่ากัน เพราะสภาพ ปัญหาความพร้อมรวมทั้งบุคลากรของแต่ละโรงเรียนแตกต่างกัน

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะสำรวจกิจกรรมด้านบริการชุมชน และศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ว่า ได้ปฏิบัติงานด้านสัมพันธ์กับชุมชนและบริการชุมชนให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานการศึกษาที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ปฏิบัติกิจกรรมอะไรไปบ้าง และการปฏิบัตินั้นพบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอย่างไร รวมทั้งศึกษาความคิดเห็นของประชาชนผู้รับบริการจากโรงเรียนด้วยว่า โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือบริการชุมชนอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อข้อมูลที่ได้ทางโรงเรียนและสำนักงานการศึกษาจะได้นำมาพิจารณาปรับปรุงงานด้านสัมพันธ์กับชุมชน ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะเป็นการช่วยพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครได้อย่างกว้างขวาง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาหาข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนและผู้นำชุมชนเฉพาะในสำนักงานเขตบางกะปิเท่านั้น เพราะสำนักงานเขตบางกะปิเป็นชุมชนขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ 48.904 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานเขตบางกะปิ. 2536) และมีประชากรหนาแน่น รวมทั้งมีชุมชนแออัดอยู่เป็นจำนวนมาก เป็นเขตชั้นนอกที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เป็นเส้นทางทางขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคม ประชาชนมีศาสนาต่างกัน รายได้ต่างกัน ส่วนใหญ่มีรายได้น้อยและไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยของตนเอง ประชาชนต้องการที่จะได้รับบริการด้านต่าง ๆ จากทางสำนักงานเขตอย่างมากมาย แม้ว่าหน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชนของสำนักงานเขตจะจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อบริการประชาชน แต่ก็ยังไม่เป็นที่เพียงพอหรือทั่วถึง ถ้าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ 13 โรงเรียนและตั้งกระจายอยู่ทั่ว

ทั้งเขต จะจัดกิจกรรมและบริการต่าง ๆ นอกเหนือจากการสอนเด็กในระบบโรงเรียนแล้ว ก็จะเป็นการช่วยพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ของสำนักงานเขตบางกะปิให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ โครงสร้างและกิจกรรมด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนและประชาชนผู้รับบริการ เกี่ยวกับงานบริการชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับปรุงตนเอง ปรับปรุงวิธีปฏิบัติงานด้านสัมพันธ์กับชุมชนให้สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน รวมทั้งช่วยให้สำนักงานผลการวิจัย ไปใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผนปรับปรุงงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และบริการชุมชนให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตด้านเนื้อหาของการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาของศึกษาค้นคว้า ตามที่ระบุในความมุ่งหมาย มีรายละเอียดดังนี้

1. กิจกรรมและโครงสร้างด้านบริการชุมชน ได้แก่ กิจกรรมและโครงสร้างของโรงเรียนที่ได้ปฏิบัติจริง ซึ่งจัดไว้ในงานความสัมพันธ์กับชุมชน โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ
 - 1.1 การจัดให้มีแผนงาน โครงสร้าง ในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน
 - 1.2 การจัดให้บุคคล ในชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา โรงเรียน
 - 1.3 การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น
 - 1.4 การให้บริการชุมชน

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน เช่น กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดบริการชุมชน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรม

3. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน เกี่ยวกับกิจกรรมหรือบริการที่ได้รับจากโรงเรียน และความต้องการของชุมชนที่ต้องการจะ ได้รับการบริการจากโรงเรียน

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ซึ่งมี 13 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนไยศรีปรา ไมซอนสุรณ
2. โรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น
3. โรงเรียนสุเหร่าลาดพร้าว
4. โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก
5. โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม
6. โรงเรียนวัดเทพศิลา
7. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง
8. โรงเรียนลาซาลี
9. โรงเรียนคลองกะจะ
10. โรงเรียนสุเหร่าวังใหญ่
11. โรงเรียนสุเหร่าหัวหมากน้อย
12. โรงเรียนบ้านบางกะปิ
13. โรงเรียนวัดบึงทองหลาง

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการในโรงเรียน ทั้ง 13 โรงเรียนของเขตบางกะปิ จำนวน 13 คน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นประชาชนผู้รับบริการ อยู่ในเขตพื้นที่ของแต่ละโรงเรียน จำนวน 39 คน รวมประชากรทั้งหมด 52 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เปิดสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 ในเขตบางกะปิจำนวน 13 โรงเรียน
3. ผู้เข้าชม หมายถึง ประชาชนผู้รับบริการหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนในพื้นที่เขตบางกะปิ เช่น ผู้นำทางศาสนา กรรมการการศึกษา กรรมการมูลนิธิ ผู้ปกครองนักเรียนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง โรงเรียน เป็นต้น
4. การกิจด้านบริการชุมชน หมายถึง กิจกรรมหรือบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จัดให้แก่ชุมชนหรือจัดร่วมกับชุมชน เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้ ความสามารถ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนด้วย การศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ
 - 4.1 ด้านการจัดให้มีแผนงาน โครงการในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน หมายถึง แผนงาน โครงการ หรือปฏิทินปฏิบัติงานที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครจัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อปฏิบัติตาม
 - 4.2 ด้านการจัดให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน หมายถึง การที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร แต่งตั้งบุคคลในชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน เช่น กรรมการศึกษา กรรมการมูลนิธิ เป็นต้น
 - 4.3 ด้านการจัดกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จัดทำร่วมกับชุมชน สถาบัน หรือหน่วยงานอื่น ๆ อันเป็นการสร้างความสัมพันธ์ และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เช่น ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ หรือร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
 - 4.4 ด้านการให้บริการแก่ชุมชน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครจัดทำขึ้น เพื่อเป็นการบริการแก่ชุมชน เช่น จัดกิจกรรมด้านความรู้ ข่าวสาร บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

5. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน ในเขตพื้นที่ที่
โรงเรียนรับผิดชอบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าวิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
2. การกิจของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานเขตบางกะปิ
4. บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน
5. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดการศึกษา
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ความเป็นมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษามาตั้งแต่เริ่มสถาปนาในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 โดยรับโอนการจัดการศึกษาจาก 2 หน่วยงาน คือ เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี และองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรี ซึ่งหน่วยงานทั้ง 2 ได้ถือกำเนิดเมื่อ พ.ศ. 2514 โดยที่เทศบาลนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เกิดจากการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากเทศบาลนครหลวงกรุงเทพ และเทศบาลนครธนบุรี ส่วนองค์การบริหารนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเกิดจากการยุบรวมกันและรับโอนการจัดการศึกษาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครและองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี ทั้งนี้โดยเทศบาลทั้ง 2 รับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 และองค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้ง 2 รับโอนการจัดการศึกษามาจากกระทรวงศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2509 (สำนักงานศึกษา กองวิชาการ, 2533 : 1)

การจัดการศึกษาในพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่จัดตั้งโรงเรียนหลวงราชบุรีขึ้นครั้งแรกที่วัดมเหยงคณ์พารามเมื่อปี พ.ศ. 2427 แล้วขยายออกไปโดยจัดตั้งองค์การบริหารนิคมศึกษาธิการเมื่อปี พ.ศ. 2430 และยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงธรรมการเมื่อปี พ.ศ. 2435 ต่อมาในปี พ.ศ. 2441 ได้มีโครงการศึกษาเกิดขึ้นโดยแบ่งความรับผิดชอบให้กรมศึกษาธิการ

ของกระทรวงศึกษาธิการจัดการศึกษา ในกรุงเทพมหานครและให้กระทรวงมหาดไทยจัดการศึกษา ในหัวเมืองร่วมกับพระสงฆ์ ภายหลังได้มีการขยายการศึกษามาศึกษาบังคับออกไปถึงระดับตำบล ระหว่างปี พ.ศ. 2454 ถึง พ.ศ. 2474 มีหน่วยงานที่รับผิดชอบการประถมศึกษา 3 กระทรวง (สำนักงานการศึกษา กองวิชาการ. 2533 : 1) คือ

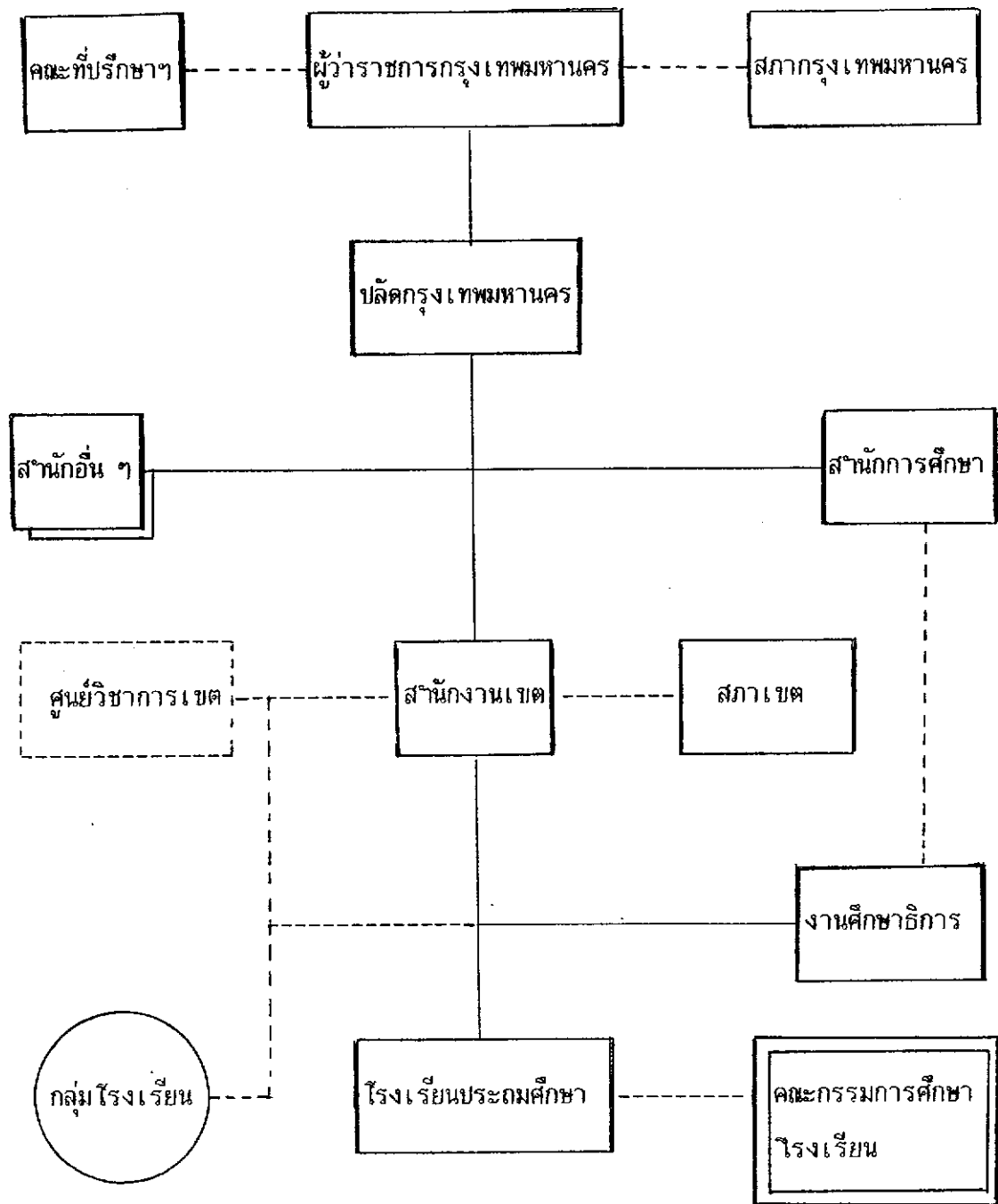
1. กระทรวงนครบาล รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนกลาง
2. กระทรวงมหาดไทย รับผิดชอบที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค
3. กระทรวงธรรมการ รับผิดชอบที่ประสานงานให้การศึกษาเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

ปัจจุบันนี้การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา 89 (21) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 โดยมีการจัดการศึกษาหลายระดับ และหลายรูปแบบ (สำนักงานการศึกษา กองวิชาการ. 2535 : 5 - 6) ดังนี้

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
 - 1.1 จัดในรูปแบบศูนย์เลี้ยงดูเด็กหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักพัฒนาชุมชน และสำนักอนามัย ซึ่งดำเนินงานในลักษณะของการให้ความสนับสนุนชุมชนที่ เปิดดำเนินการ
 - 1.2 จัดในรูปแบบชั้นเด็กเล็ก (ก่อนเกณฑ์ 1 ปี) อยู่ในความรับผิดชอบของ สำนักงานการศึกษา จำนวน 387 โรงเรียน
2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา มีโรงเรียนจำนวน 427 โรงเรียน ซึ่งตั้งกระจายทั่วพื้นที่ 36 สำนักงานเขต
3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เปิดสอนในโรงเรียนประถมศึกษาของ กรุงเทพมหานครจำนวน 4 โรงเรียน ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษา
4. การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ในความรับผิดชอบของสำนักงานการแพทย์
5. การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ได้แก่ การฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น ในโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร จำนวน 14 โรงเรียน และจัดให้แก่กลุ่มสนใจตามความเหมาะสม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักพัฒนาชุมชน

ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

ระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2528 เรื่อง การจัดระเบียบราชการของกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2528 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 2 เมษายน 2530 เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานคร มติ ก.ก. ครั้งที่ 3/2535 วันที่ 23 มีนาคม 2535 เรื่องอนุมัติปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลัง ตลอดจนประกาศกรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 31 มีนาคม 2535 เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในหน่วยงาน และการกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการกรุงเทพมหานคร (สำนักการศึกษา กองวิชาการ. 2535 : 7) ดังนั้น รูปแบบโครงสร้างระบบการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครในปัจจุบันเป็นดังนี้

- ☐ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 และประกาศ
กรุงเทพมหานคร
- ☐ ตามระเบียบว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพ
มหานคร พ.ศ. 2532
- ☐ ตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ. 2525
- ☐ ตามแผนงานพัฒนาการศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530 - 2534)

จากข้อกำหนดที่เป็นกรอบของระบบบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครข้างต้น สายการบริหารแบ่งออกเป็น 2 สาย คือ สายที่มีอำนาจการบังคับบัญชาหรือสายขึ้นตรง และสายที่ปรึกษาสนับสนุน โดยผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เป็นฝ่ายการเมืองมีอำนาจสูงสุดในการบริหารการศึกษา ซึ่งจะอยู่ในระดับของการกำหนดนโยบาย ผู้ที่มีอำนาจในการบริหารการศึกษารองลงไปคือ ปลัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดของข้าราชการประจำ และอยู่ในระดับของการกำกับให้เป็นไปตามนโยบายของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ตำแหน่งนี้เป็นการบริหารการศึกษาในระดับกรุงเทพมหานคร โดยมีสำนักงานการศึกษาอยู่ในฐานะหน่วยงานที่ปรึกษาและสนับสนุน แต่ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาแต่อย่างใด การปฏิบัติงานของสำนักงานการศึกษาจึงอยู่ในลักษณะของการรับคำสั่งจากผู้มีอำนาจหรือเสนอให้ผู้มีอำนาจสั่งการ ไปยังสายการบังคับบัญชาในระดับต่ำลงไป ส่วนการติดต่อสายการบังคับบัญชาโดยตรงจะเป็นเพียงการประสานงานหรือให้การสนับสนุนเท่านั้น (สำนักงานการศึกษา กองวิชาการ, 2533 : 3)

อำนาจในการบริหารการศึกษาต่อจากปลัดกรุงเทพมหานครลงไป คือ ผู้อำนวยการเขต ซึ่งอยู่ในฐานะที่มีอำนาจสูงสุดของฝ่ายปฏิบัติการในพื้นที่เขต หรือในระดับสำนักงานเขต โดยมีงานศึกษาธิการเขตเป็นส่วนราชการที่ปรึกษาและสนับสนุนของสำนักงานเขต ที่ไม่มีอำนาจในสายการบังคับบัญชาเช่นเดียวกับสำนักงานการศึกษา และมีโรงเรียนอยู่ในสายการบังคับบัญชาต่อจากสำนักงานเขตลงไป ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติการ โดยตรงที่อยู่ในฐานะที่มีอำนาจลำดับขั้นที่สุดของสายการบังคับบัญชา

ผู้บริหารโรงเรียนอาจจะเป็นตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ดังนั้น สายบังคับบัญชาของการบริหารการศึกษา จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปลัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขต และโรงเรียนตามลำดับ ส่วนสายที่ปรึกษาและสนับสนุน จะมีสำนักงานการศึกษาเป็นหน่วยงานระดับกรุงเทพมหานคร และงานศึกษาธิการเป็นส่วนราชการระดับเขต (สำนักงานการศึกษา กองวิชาการ, 2533 : 3)

นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครยังมีองค์กรที่จัดขึ้นภายใน โดยมีได้เป็นหน่วยงานหรือส่วนราชการแต่อย่างใด โดยมีองค์กรที่มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมทรัพยากรบุคคลหรือระดมศักยภาพเพื่อให้ช่วยเหลือสนับสนุนงานด้านการศึกษา (สำนักงานการศึกษา กองวิชาการ, 2533 : 3) ซึ่ง ได้แก่

1. กลุ่มโรงเรียน จัดตั้งขึ้นตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน ประถมศึกษา พ.ศ. 2535 ซึ่งมีหลักการให้โรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงกันได้ร่วมมือกันและช่วยเหลือกันในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
2. ศูนย์การศึกษาเขต จัดตั้งขึ้นตามโครงการศูนย์วิชาการเขตในแผนงานพัฒนา การศึกษากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2530 - 2534) ซึ่งมีหลักการที่จะระดมทรัพยากร บุคคลมาใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขต ตามความถนัดและความสามารถของแต่ละ บุคคล เพื่อยกมาตรฐานของกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนให้ได้รับการพัฒนาในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยเป็นองค์กรเสริมและช่วยเหลืองานศึกษาธิการ
3. คณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน จัดตั้งขึ้นโดยมีหลักการในการให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการสนับสนุนและช่วยเหลือการพัฒนา โรงเรียน และ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการบริการและพัฒนาท้องถิ่นนั้น ๆ

ภารกิจของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดงานให้โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดได้ยึดถือปฏิบัติ โดยกำหนดไว้ 6 หมวด ตามลักษณะของงานโรงเรียนดังนี้

1. งานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมการเรียน การสอน งานวัดผล และประเมินผล
2. งานกิจการนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมหลักสูตร ดูแลสวัสดิการนักเรียน เช่น ให้บริการแนะแนว บริการอาหารกลางวัน จัดกิจกรรมสหกรณ์
3. งานธุรการ การเงิน และพัสดุ ได้แก่ งานสารบรรณ ทะเบียนเอกสาร การเงิน พสดุ ครุภัณฑ์ รวบรวมข้อมูลสถิติต่าง ๆ
4. งานบุคลากร ได้แก่ งานนิเทศภายใน จัดทัศนศึกษา
5. งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ จัดแผนงานโครงการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เช่น จัดสร้างโรงฝึกงานและห้องเก็บวัสดุครุภัณฑ์ ปรับปรุงสถานที่รับประทานอาหาร และที่จ่ายอาหาร
6. งานความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ การปฏิบัติงานร่วมกับชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านบริการข่าวสาร ด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรต่อชุมชน

เนื้อหาทั้ง 6 หมวด โรงเรียนทุกโรงเรียนจำเป็นต้องทราบ จะต้องรู้ และจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามเกณฑ์ (สำนักการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2535 : 1 - 2)

ภารกิจหรืองานด้านสุดท้ายคือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานให้ทุกโรงเรียนปฏิบัติดังนี้

1. การจัดทำแผนให้มีแผนงาน โครงการในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน กำหนดไว้ดังนี้
 - 1.1 มีแผนงาน โครงการ ปฏิบัติปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน
 - 1.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละ โครงการ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
 - 1.3 มีการปฏิบัติตามแผนงาน/โครงการ
 - 1.4 มีการสรุปผลการดำเนินงาน
2. การจัดให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน กำหนดไว้ดังนี้
 - 2.1 แต่งตั้งคณะกรรมการต่าง ๆ เช่น
 - 2.1.1 กรรมการการศึกษา
 - 2.1.2 กรรมการมูลนิธิ
 - 2.1.3 สมาคมหรือชมรมศิษย์เก่า
 - 2.1.4 คณะกรรมการที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น
 - 2.2 มีการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน
 - 2.3 มีการสรุปผลงานของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ
3. การมีกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถาบันหรือหน่วยงานอื่น ๆ เช่น
 - 3.1 มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
 - 3.2 ร่วมกับชุมชนในการปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันมาฆบูชา วันแม่แห่งชาติ วันเด็กแห่งชาติ วันสงกรานต์ ฯลฯ
 - 3.3 ร่วมกับชุมชนในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์
 - 3.4 ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 3.5 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือบุคคลในท้องถิ่นมาให้ความรู้ด้านต่าง ๆ แก่ครู นักเรียน
 - 3.6 มีการติดต่อและประสานงานที่เกี่ยวข้อง

4. การให้บริการแก่ชุมชน กำหนดไว้ดังนี้

4.1 ให้บริการด้านอาคารสถานที่

4.2 ให้บริการด้านวัสดุอุปกรณ์

4.3 ให้บริการด้านบุคลากร

4.4 ให้บริการด้านความรู้ การให้ข่าวสารต่าง ๆ ฯลฯ (สำนักการศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์. 2533 : 40 - 41)

ในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครนั้น สำนักการศึกษา ได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารให้สอดคล้องงานที่ต้องปฏิบัติคือ วางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีดำเนินงาน ติดตามผลงานด้านวิชาการ ธุรการ ปกครอง และกิจกรรมนักเรียน ควบคุมการเรียนการสอน และฝึกอบรม จัดทำทะเบียนและวัดผลการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร จัดทำรายการสอน โครงการสอน จัดรายการการเรียน คู่มือประกอบการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ควบคุมดูแลบริเวณอาคารสถานที่และงานการเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์งานทะเบียน เอกสารให้เป็นไปตามระเบียบ ควบคุมดูแล ปกครอง จัดระบบงานโรงเรียนกำหนดลักษณะงาน มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ติดตามให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาก็แก่ครู อาจารย์ นักเรียน ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ดูแลสวัสดิการและความเป็นอยู่ของนักเรียน ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน สร้างเสริมความสัมพันธ์ กับผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น มีการวิเคราะห์ วิจัยและรวบรวมข้อมูล จัดทำสถิติต่าง ๆ ทางการศึกษามาใช้และเผยแพร่ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ยอมรับของประชาชนตลอดจนปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำให้การศึกษาของกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสำนักงานเขตบางกะปิ

ประวัติความเป็นมา

สำนักงานเขตบางกะปิ เดิมเรียกว่า "อำเภอบางกะปิ" และเขตบางกะปิตามลำดับ แต่เดิมเป็นป่าทึบ เมื่อราวพุทธศักราช 2386 (ประมาณ 100 ปีเศษ) ในรัชสมัยของสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ได้เป็นแม่ทัพยกกองทัพไปปราบกบฏที่นครจำปาศักดิ์ และเมืองหลวงพระบาง กับเจ้าเมืองอื่น ๆ ฝ่ายตะวันออกได้รับ

ชัยชนะ พร้อมทั้งกวาดต้อนครอบครัวหัวเมืองรายทางติดตามมาด้วย และพำนักอยู่ย่านคลองกุ่ม ในปัจจุบัน ต่อมาเมื่อผู้นอพบพม่าทำกันเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทางราชการจึงจัดตั้งเป็นอำเภอให้ชื่อว่า "อำเภอบางกะปิ" ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวหมาก ตรงข้ามวัดเทพสุธา ซึ่งมหาอำมาตย์ พระยาเพชรบูรณ์ สมุหนครบาล สมัยมีบรรดาศักดิ์เป็นหลวงน่านนิคม เจ้ากรมอำเภอ เห็นว่าที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ เดิมไม่เหมาะสมกับสภาพท้องที่ จึงสั่งย้ายที่ว่าการอำเภอไปตามแนวคลองแสนแสบทางทิศตะวันออก ของที่ตั้งเดิม คือบริเวณที่ตั้งของสำนักงานเขตบางกระบือในปัจจุบันนี้ (สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. 2534 : 1 - 2)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2528 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดให้มี "สำนักงานเขต" เป็นส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้อำนวยการเขต เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบการปฏิบัติราชการภายใน สำนักงานเขต

พื้นที่การปกครองและประชากร

สำนักงานเขตบางกะปิ เป็นเขตชั้นนอกของกรุงเทพมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 48,904 ตารางกิโลเมตร (สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. 2536) แยกเป็น

แขวงคลองจั่น	12,788 ตารางกิโลเมตร	ประชากร 85,761 คน
แขวงวังทองหลาง	19,655 ตารางกิโลเมตร	ประชากร 62,375 คน
แขวงหัวหมาก	16,461 ตารางกิโลเมตร	ประชากร 99,786 คน

สถานศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ของสำนักงานเขตบางกะปิ มีทั้งหมด

13 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนโบศรีปราโมชญ์สรณ์
2. โรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น
3. โรงเรียนสุเหร่าลาดพร้าว
4. โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก
5. โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม

6. โรงเรียนวัดเทพธิดา
7. โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง
8. โรงเรียนลำสาละ
9. โรงเรียนคลองกะจะ
10. โรงเรียนสุพรรณวังก์ใหญ่
11. โรงเรียนสุพรรณวังก์น้อย
12. โรงเรียนบ้านบางกะปิ
13. โรงเรียนวัดบึงทองหลาง

นอกจากนี้ยังมีสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนอีกมากมาย รวมทั้งมีวัด มัสยิด มูลนิธิ ศาลเจ้า สถานเฝ้าระวัง โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานที่ทำการของส่วนราชการอื่น ๆ รวมทั้งชุมชนแออัดอีก 45 ชุมชน (สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. 2534 : 9 - 11) แบ่งได้ดังนี้

ชุมชนที่ดำเนินการเลือกตั้งกรรมการชุมชน	จำนวน 17 ชุมชน
ชุมชนที่เข้าที่วัด มัสยิด และเอกชน	จำนวน 7 ชุมชน
ชุมชนที่ตั้งอยู่ในที่ดินของมหาวิทยาลัยรามคำแหง	จำนวน 3 ชุมชน
ชุมชนที่มีที่เป็นของตนเอง	จำนวน 4 ชุมชน
ชุมชนที่ตั้งอยู่ในที่ทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	จำนวน 7 ชุมชน
ชุมชนที่เข้าที่เอกชน	จำนวน 8 ชุมชน

หน่วยงานของสำนักงานเขตบางกะปิ

หน่วยงานมีทั้งหมด 10 หน่วยงาน คือ

1. งานปกครอง
2. งานทะเบียน
3. งานโยธา
4. งานรักษาความสะอาด
5. งานอนามัย
6. งานศึกษาธิการ

7. งานคลัง
8. งานรายได้
9. งานเทศกิจ
10. งานส่งเสริมและพัฒนาชุมชน

สำหรับหน่วยงานสุดท้าย คือหน่วยงานส่งเสริมและพัฒนาชุมชนนั้น มีหน้าที่ดังนี้

(สำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร, 2534 : 57 - 58)

1. รับผิดชอบส่งเสริมอาชีพของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ เช่น อาชีพหัตถกรรม และอุตสาหกรรมในครัวเรือน
2. รับผิดชอบการส่งเสริมและประสานงานเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชน
3. รับผิดชอบประสานงานจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิตอันเกิดจากงานอาชีพของชุมชนที่ส่งเสริมขึ้น
4. รับผิดชอบส่งเสริมการพัฒนาประชาชนในชุมชนต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเด็ก การพัฒนาเยาวชน การพัฒนาสตรี การเสริมสร้างรายได้ การส่งเสริมการออมทรัพย์ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม
5. รับผิดชอบเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์และงานที่เกี่ยวข้อง
6. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบำรุงรักษาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ดำเนินการกำจัดผักตบชวาและขุดลอกคูคลอง
7. รับผิดชอบเกี่ยวกับการแสวงหาผู้นำชุมชนเพื่อช่วยเหลือทางราชการในการจัดระเบียบและพัฒนาชุมชน
8. ส่งเสริมให้ประชาชนสนใจในการพัฒนาชุมชนและที่อยู่อาศัยของตนเอง
9. รับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับการปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและชุมชนต่าง ๆ ให้ดีขึ้นทั้งด้านกายภาพสังคม และการปกครอง
10. รับผิดชอบจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยของประชาชนในชุมชนต่าง ๆ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
11. รับผิดชอบดำเนินการสนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มของประชาชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนและทางราชการ

12. รับผิดชอบดำเนินการชักจูงใจให้ประชาชนร่วมมือปฏิบัติงานกับราชการ

13. รับผิดชอบดำเนินการตามแผนพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร 9 ขั้นตอน

โครงการที่ดำเนินการในปีงบประมาณ 2536 มีดังนี้

1. โครงการด้านพัฒนาชุมชน เช่น โครงการวันแม่แห่งชาติ โครงการวันพ่อแห่งชาติ

โครงการชุมชนสะอาด โครงการชุมชนพืชน้ำเน่า เป็นต้น

2. โครงการด้านส่งเสริมอาชีพ เช่น โครงการฝึกอาชีพช่างซ่อมวิทยุ-เทป อบรมวิชาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างเสริมสวย ทำดอกไม้ประดิษฐ์ ช่างไฟฟ้า จักรสาน เป็นต้น

3. โครงการด้านส่งเสริมการเกษตร เช่น โครงการปลูกพืชสวนครัว ปลูกไม้ดอกไม้งามตามชุมชนและโรงเรียน โครงการจัดตั้งศูนย์เผยแพร่ข่าวสารทางเกษตร เป็นต้น

บทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน

โรงเรียนประถมศึกษานั้นนับได้ว่า เป็นสถาบันการศึกษาที่สำคัญสถาบันหนึ่ง ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชุมชนมากกว่าสถาบันการศึกษาประเภทอื่น ๆ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ทำงานในระดับชุมชน นอกจากนั้นโรงเรียนประถมศึกษายังเป็นสถาบันการศึกษาที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก และกระจายอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ บุคลากรของโรงเรียนซึ่งเป็นครูก็เป็นผู้ที่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ให้การยกย่อง และยอมรับนับถือว่าเป็นผู้นำชุมชนในด้านความรู้ต่าง ๆ ฉะนั้นจึงจัดได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษาเอง และโดยได้รับการยอมรับนับถือจากชุมชน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงมีผู้เสนอหลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับการบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้หลายท่าน เช่น

คว้น ขาวหนู (2526 : 41 - 45) กล่าวว่า โรงเรียนประถมศึกษาควรกระทำให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรปรากฏเป็นจริง และร่วมขจัดปัญหาของชาวชนบท โดยร่วมพัฒนาชนบทในท้องถิ่น ช่วยเหลือชุมชนให้ได้ประโยชน์จากโรงเรียน โรงเรียนจึงควรปฏิบัติหน้าที่ 3 ประการดังนี้

1. สอนและอบรมนักเรียน โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ

2. สอนประชาชน ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 4 ด้านดังนี้

2.1 ด้านความรู้ทั่วไปและอาชีพ ร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดอบรมด้านอาชีพ และความรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

2.2 ปลุกฝังให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อเยาวชนร่วมกับโรงเรียน

2.3 ปลุกฝังประชาชนให้เกิดความรับผิดชอบต่อชุมชน

2.4 สอนให้ประชาชนเป็นพลเมืองที่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและหน้าที่ของตน

3. บริการชุมชนร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ จัดบริการให้กับประชาชน

3.1 ด้านสุขภาพอนามัย และการรักษาสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล

3.2 ด้านวัฒนธรรม อนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

3.3 ด้านนันทนาการ บริการสถานที่ อุปกรณ์ด้านกีฬา และดนตรี

3.4 เผยแพร่ข่าวสาร สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน

ในการจัดบริการการศึกษานอกระบบนั้น โรงเรียนประถมศึกษาที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชน เพื่อส่งเสริมความรู้ความสามารถทั้งในด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ เพื่อประชาชนจะได้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดี และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นอาจจะกระทำได้ 3 ลักษณะ (เสาวนีย์ เสนาสุ. 2529 : 46 - 47) คือ

1. ให้การศึกษาแบบเก็บตก เป็นการจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ
2. ให้การศึกษาแบบต่อเนื่อง เป็นการให้การศึกษาต่อจากฐานเดิมให้รู้มากขึ้นสามารถ

ก้าวหน้าทันกับความเจริญของโลก

3. ให้ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการสอนหรืออบรมอาชีพระยะสั้น

สุรพันธ์ ยนต์ทอง (2526 : 317) ได้กล่าวถึงบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อชุมชนไว้ดังนี้

1. ให้การศึกษาที่ตรงกับความต้องการและความสามารถของประชาชนในชุมชน
2. ช่วยให้ผู้ประชาชนปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น
3. ช่วยให้ผู้ประชาชนในท้องถิ่นรักษานขนบธรรมเนียมประเพณีภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตน
4. สร้างบรรยากาศประชาธิปไตย
5. อนุญาตให้ผู้ประชาชนได้ใช้สถานศึกษา เพื่อกิจกรรมของชุมชน และให้ผู้ประชาชน

ยืมเครื่องมือ เครื่องใช้บางอย่างที่มี

6. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ใช้ห้องสมุด ค้นหาหาความรู้ ตลอดจนจัดพิมพ์เอกสารเผยแพร่การศึกษาแก่ชุมชน
7. ติดต่อขอบริจาคทรัพย์สิน หรือสิ่งของจากองค์การกุศลต่าง ๆ จากสมาคมบริจาคแก่นักเรียนยากจน
8. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู
9. จัดให้ครูออกเยี่ยมเยียนนักเรียนของตนถึงบ้านพัก
10. เปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมกำหนดนโยบายการศึกษาชุมชน
11. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบความเคลื่อนไหวของโรงเรียน
12. ส่งเสริมด้านอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น
13. ปลุกฝังนิสัยรักการอ่านแก่ประชาชนในชุมชน
14. โรงเรียนร่วมในการชุมนุมทางศาสนา หรือขนบธรรมเนียม ประเพณีของประชาชนในชุมชน

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดการศึกษา

เนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2535 : 11 - 12) กล่าวถึงงานที่เป็นหน้าที่ ที่ต้องปฏิบัติในการบริหารโรงเรียน ที่ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบ ได้เป็นอย่างดีคือ

1. การบริหารงานวิชาการ
2. การบริหารงานบุคคล
3. การบริหารงานจัดกิจกรรมนักเรียน
4. การบริหารงาน ธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ และการบริการ
5. การบริหารงานเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน

การบริหารงานทั้ง 5 ประการนี้ จะมีความสัมพันธ์กัน จะมากหรือน้อย หรือจะสัมพันธ์กันโดยตรง หรือส่งผลทางอ้อม แต่เมื่อปฏิบัติโดยส่วนรวมแล้ว ก็จะส่งผลโดยตรงต่อโครงการจัดการการศึกษาทั้งหมดของโรงเรียน ที่มีเป้าหมายที่สำคัญที่สุดคือ ให้เด็กเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพและคุณธรรม ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนที่ดีจะต้องทำความเข้าใจต่องานในหน้าที่ให้อย่างแจ่มแจ้งละเอียดและเข้าใจถึงความสัมพันธ์ และผลกระทบของงานแต่ละอย่างที่มีต่อกันและกัน

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2526 : 54) สรุปหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไว้ 4 ประการคือ

1. การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การควบคุมการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลการศึกษา การจัดทำรายการสอน โครงการ โปรแกรมการเรียน คู่มือประกอบการเรียน วัสดุอุปกรณ์ และการให้คำปรึกษา
2. การบริหารงานธุรการ ได้แก่ การควบคุมดูแลบริเวณอาคารสถานที่ การเงินพัสดุ งานทะเบียนและเอกสาร จัดระบบงาน กำหนดลักษณะงาน รวบรวมข้อมูล สถิติต่าง ๆ ตลอดจนการบริหารงานบุคคลในโรงเรียน
3. การบริหารกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมหลักสูตร ดูแลสวัสดิการนักเรียน การปกครองและวินัย
4. บริการวิชาการแก่ชุมชนและเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประชาชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

พรเพ็ญ อินทร์แก้ว (2528 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่าทั้งผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นต่อบทบาทของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในการให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้ง 8 ด้านสอดคล้องกันและ ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นอยู่ในระดับสูง ซึ่งหมายถึงเห็นด้วยที่โรงเรียนจะให้บริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนแก่ประชาชน

สนอง คุณมาศ (2528 : 88 - 91) ศึกษาบทบาทการพัฒนาชุมชนของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการส่งนักเรียนไปบำเพ็ญประโยชน์ ให้ประชาชนเข้ามาใช้สนามของโรงเรียน เป็นผู้นำประชาชนในพิธีต่าง ๆ และกิจกรรมทางศาสนาอยู่ในเกณฑ์มาก ปฏิบัติด้านวัฒนธรรมและค่านิยม ด้านสุขภาพอนามัยและ ด้านการศึกษาและการส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงเด็ก การเก็บน้ำสะอาด การจัดเอกสารและเผยแพร่ข่าวสารความรู้ในเกณฑ์น้อย การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้บริหารที่มีทัศนคติที่ดีในชุมชนปฏิบัติงานการพัฒนาชุมชนได้ดีกว่าผู้บริหารที่มีทัศนคติที่ไม่ดีในชุมชน

ชาติรี ธรรมธรรส (2529 : 96 - 104) ได้ศึกษาบทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในการเขตการศึกษา 6 พบว่า เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและครูโรงเรียนประถมศึกษามีความเห็นว่า ในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา ได้ปฏิบัติจริงอยู่ในเกณฑ์ปานกลางทุกด้าน ในขณะที่ผู้บริหารและศึกษาพิเศษ มีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทุกด้าน และผลการเปรียบเทียบบทบาทที่ได้ปฏิบัติจริงตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหาร ศึกษาพิเศษและครูโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกันทุกด้าน ส่วนผลการเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวัง ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

สุรางค์ ชูสิงห์ (2529 : 91 - 95) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่น ต่อบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาชุมชนตามโครงการ กศ.พช. จังหวัดนครสวรรค์พบว่าโรงเรียนประถมศึกษาตามโครงการ กศ.พช. ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทต่อการพัฒนาชนบท จากการวิเคราะห์ปัญหา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูไม่ได้พิกที่โรงเรียนทำให้ขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชน การวางแผนด้านการศึกษานอกระบบ ไม่ครอบคลุมปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น ขาดการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ๆ

ไพฑูรย์ น้อมกล่อม (2531 : บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในเขตการศึกษา 5 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 5 มีความเห็นว่า โรงเรียนได้มีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าโรงเรียนได้มีการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการจัดการโรงเรียนให้เป็นศูนย์ส่งเสริมกีฬา นันทนาการ ศิลป วัฒนธรรมและประเพณี ด้านการจัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูล เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน และด้านการคัดเลือก และการพัฒนาผู้นำของท้องถิ่นตามลำดับ ส่วนด้านที่โรงเรียนได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการโรงเรียนให้เป็นศูนย์ประสานงาน ตลอดจนการบริการทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ และด้านการให้การศึกษาแก่ประชาชน ทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ตามลำดับ

โชติ บุญทน (2531 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการจัดบริการการศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในโครงการ กศ.พช. ที่มีต่อบทบาทของโรงเรียนในการจัดการการศึกษานอกโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความคิดเห็นในแต่ละด้านนั้น ครู และผู้บริหารทั้งในและนอกโครงการ กศ.พช. เห็นว่า โรงเรียนจัดบริการด้านกีฬาและนันทนาการมากที่สุด และน้อยที่สุดคือด้านเศรษฐกิจและอาชีพ ส่วนปัญหาที่พบมากที่สุด คือการขาดงบประมาณ วิธีแก้ปัญหาคือ ขอความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งรัฐบาลและเอกชน

สมชาย ทองเจริญ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาภารกิจที่คาดหวังของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน กรณีศึกษาในจังหวัดเลย จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าโดยส่วนรวมครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนทั้ง 7 ด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

- (1) การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น (2) การคัดเลือกและพัฒนาผู้นำท้องถิ่น
- (3) การให้บริการและวิชาชีพ (4) การประสานงานระหว่างหน่วยงานพัฒนาต่าง ๆ
- (5) การจัดการบริการข้อมูลข่าวสาร (6) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยทั่วไป และ
- (7) การจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ

งานวิจัยในต่างประเทศ

รามิเรซ (Ramirez. 1969 : 1284) ศึกษากิจกรรมและวิธีดำเนินการของโรงเรียนชุมชนในสหรัฐอเมริกา พบว่า วิธีดำเนินการของโรงเรียนชุมชนส่วนใหญ่เป็นไปตามหลักการและวัตถุประสงค์ของโรงเรียนชุมชนเป็นอย่างดี โรงเรียนใช้กระบวนการประชาธิปไตยในการดำเนินงานคือสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางแนะนำประชาชนให้รู้จักปรับปรุงตนเองและชีวิตในชุมชนให้ดีขึ้น ใช้วิธีการหลาย ๆ อย่างในการช่วยแก้ปัญหาของประชาชน ใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนด้านต่าง ๆ สร้างความสัมพันธ์อย่างดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และอาศัยการตัดสินใจของหมู่คณะในการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียน

บรูซ (Bruce. 1972 : 6026 - A) ได้ทำการศึกษาบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนพบว่า ครูและประชาชนของอเมริกาทางตะวันตกตอนกลาง ต้องการให้ครูใหญ่ได้ทำงานร่วมกับชุมชนในด้านสาธารณสุข เพื่อแก้ไขปัญหาสภาพอนามัย ปัญหาวัยรุ่นและนันทนาการของชุมชน ด้านการศึกษาควรจัดประชุมร่วมกันระหว่างครูกับผู้นำปกครอง เพื่อผลในการศึกษา

เบเคอรา (Becerra. 1974 : 6887 - A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารการศึกษา และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชนพบว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับสถานศึกษานั้น ผู้บริหารและผู้แทนชุมชนจะต้องร่วมมือกันและทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาตามหน้าที่ บทบาทและนโยบายที่ได้ตกลงกันไว้ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน

ทอมสัน (Thomson. 1982 : 5001 - A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ เพื่อพัฒนาชนบทของศูนย์อบรมสตรีที่ซิมิโกล โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงการอบรมในด้านเนื้อหาที่นำไปอบรมกับการปฏิบัติงานของผู้ที่จบการอบรม ไปแล้ว อันเป็นขั้นตอนหนึ่งของการตัดสินใจที่เปลี่ยนแปลงของ โครงการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง เรื่องราวสังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจ เพื่อที่จะได้บรรลุจุดมุ่งหมายของรัฐ ผลการวิจัยพบว่า ศูนย์อบรมเกือบทั้งหมดยังคงดำเนิน ไป ได้กับนโยบายที่เปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าจะมีข้อจำกัดที่มีผลต่อความสำเร็จของโครงการอยู่บ้างก็ตาม เช่น การรับสมัคร การเลือกนโยบาย การตรวจสอบและการติดตามผลที่ไม่เพียงพอของหัวหน้าที่รับผิดชอบ ผู้ที่จบการศึกษาไม่ได้รับความช่วยเหลือเพียงพอในเรื่องข้อมูล เครื่องใช้และการสนับสนุนของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผลที่ตามมาคือ โครงการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

รูปแบบของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มุ่งวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของ โครงการและกิจกรรมบริการชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และผู้นำชุมชนซึ่งเป็นผู้รับบริการจากโรงเรียน โดยทำการศึกษาเฉพาะ โรงเรียนในเขตบางกะปิ ซึ่งมีทั้งหมด 13 โรงเรียน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่ง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการในโรงเรียนทั้ง 13 โรงเรียนของเขตบางกะปิ โรงเรียนละ 1 คน รวม 13 คน

2. ผู้นำชุมชน ได้แก่ ประชาชนผู้รับบริการหรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น ผู้นำทางศาสนา กรรมการการศึกษาของโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 39 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม เท่ากับ 52 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 3 ประเภท คือ (1) แบบสำรวจโครงการและกิจกรรมบริการชุมชน (2) แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

กรุงเทพมหานคร และ (3) แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่ของแต่ละ โรงเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือดังนี้

1. แบบสำรวจโครงการและกิจกรรมบริการชุมชน เป็นแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับ โครงการและกิจกรรมบริการชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ โดยกำหนดโครงการและกิจกรรมไว้ 5 ประเภท กิจกรรมทั้ง 5 ประเภท ผู้วิจัยกำหนดโดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานการศึกษาในหัวข้อการให้บริการแก่ชุมชนรวมทั้งศึกษาในนโยบายต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร แล้วนำมากำหนดเป็นโครงการและกิจกรรม 5 ประเภท ดังนี้

1.1 โครงการและกิจกรรมประเภทให้การศึกษากับประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพ เช่น จัดป้ายนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง เปิดสอนวิชาชีพ เป็นต้น

1.2 โครงการและกิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม เช่น เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน จัดหาทุนให้นักเรียนขาดแคลน เป็นต้น

1.3 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม เช่น การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ การรณรงค์เพื่อกำจัดสิ่งปฏิกูล เป็นต้น

1.4 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี เช่น การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ จัดนิทรรศการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จัดการแสดงและการละเล่นของไทย เป็นต้น

1.5 โครงการและกิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ เช่น ให้ประชาชนใช้อาคารสถานที่ ให้ใช้สนามกีฬา ห้องประชุม ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนว่า ในปีการศึกษา 2535 - 2536 ได้จัดดำเนินงานอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง

ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ เป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Form)

3. แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เป็นการสัมภาษณ์ประชาชนผู้รับบริการว่าได้รับบริการอะไร หรือโรงเรียนจัดกิจกรรมอะไรให้กับชุมชนบ้าง ชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือบริการอะไรให้กับชุมชนบ้าง เป็นคำถามปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร โครงการ แผนงานหรือปฏิทินปฏิบัติงานด้านบริการชุมชนของโรงเรียน เพื่อสร้างแบบสำรวจโครงการบริการชุมชน
2. ศึกษาเอกสารต่าง ๆ และงานในหมวดความสัมพันธ์กับชุมชนและบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ด้าน
3. สันทนา ชักถาม ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนของโรงเรียน
4. สร้างแบบสัมภาษณ์ จากข้อมูล 1 - 3 โดยให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการวิจัย
5. นำแบบสัมภาษณ์เสนอคณะกรรมการเพื่อปรับปรุงแก้ไข

เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยการติดต่อขอเอกสารจากทางโรงเรียน ได้แก่ แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียน และผู้นำชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้แยกวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ประเด็น คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์
2. วิเคราะห์โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน
3. ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน
4. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน

ได้ทำการวิเคราะห์ด้วยการจำแนกเนื้อหาออกเป็นประเภท แล้วทำการแจกแจงความถี่คำนวณค่าร้อยละ และนำเสนอโดยใช้ตารางประกอบการบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ครั้งนี้ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการสัมภาษณ์บุคคลรวมทั้งสิ้น 52 คน แยกเป็น
2 กลุ่ม คือ (1) บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 13 คน และ (2) ประชาชนทั่วไปจำนวน
39 คน ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์แสดงรายละเอียดในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสิ้น	52	100.00
1. บุคลากรในโรงเรียน	13	25.00
1.1 ตำแหน่ง		
- ผู้บริหารโรงเรียน	8	15.38
- ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน	5	9.62
1.2 เพศ		
- ชาย	4	7.69
- หญิง	9	17.31
1.3 ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร		
- 5 - 10 ปี	4	7.69
- 10 ปีขึ้นไป	9	17.31
1.4 ขนาดของโรงเรียน		
- เล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 400 คน)	2	3.85
- กลาง (นักเรียน 401 - 800 คน)	7	13.46
- ใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 800 คน)	4	7.69

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2. ประชาชนทั่วไป	39	75.00
2.1 ฐานะที่ให้สัมภาษณ์		
- กรรมการการศึกษา	2	3.85
- กรรมการมูลนิธิ	2	3.85
- พระภิกษุ	3	5.77
- ผู้นำทางศาสนาอิสลาม	4	7.69
- ผู้ปกครองนักเรียน	22	42.31
- ประชาชน	6	27.27
2.2 เพศ		
- ชาย	17	32.69
- หญิง	22	42.31

จากตาราง 1 มีผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 52 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้คือ

1. บุคลากรในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน รวม 13 คน แยกเป็น ชาย 4 คน หญิง 9 คน เป็นโรงเรียนขนาดกลาง คือมีนักเรียนตั้งแต่ 401 - 800 คน 7 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ คือมีนักเรียนตั้งแต่ 801 คนขึ้นไป 4 โรงเรียน

2. ประชาชนทั่วไป แยกตามฐานะที่ให้สัมภาษณ์ มีกรรมการการศึกษา 2 คน กรรมการมูลนิธิ 2 คน เจ้าอาวาสและพระสงฆ์ในศาสนาพุทธ 3 รูป ผู้นำทางศาสนาอิสลาม ได้แก่ โต๊ะอิหม่ามและครูสอนศาสนาอิสลาม 4 คน ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีบุตรหลานกำลังเรียน

อยู่ในโรงเรียนจำนวน 22 คน และเป็นประชาชนที่มีบ้านอยู่ใกล้เคียง โรงเรียนจำนวน 6 คน รวม 39 คน ทั้ง 39 คนเป็นผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมของทางโรงเรียน

ตอนที่ 2 วิเคราะห์โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการแจงนับโครงการและกิจกรรมบริการชุมชนที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ทั้ง 13 โรงเรียนได้จัดขึ้นในช่วงปีการศึกษา 2535 - 2536 มีทั้งหมด 394 โครงการ/กิจกรรม จำแนกเป็น 5 ประเภท ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2 ต่อไป

ตาราง 2 จำนวนและประเภทของ โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชนที่โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ จัดในปีการศึกษา 2535 - 2536

ประเภทของ โครงการ/กิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. ประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพ	108	27.41
2. ประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม	105	26.65
3. ประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม	73	18.53
4. ประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี	58	14.72
5. ประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์	50	12.69
รวมทั้งสิ้น	394	100.00

จากตาราง 2 มีโครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชนที่โรงเรียนทั้ง 13 แห่ง
จัดขึ้นในปีการศึกษา 2535 - 2536 รวมทั้งสิ้น 394 โครงการ/กิจกรรม แยกออกเป็น 5
ประเภท เรียงลำดับจำนวนดังนี้

1. ประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพ
2. ประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม
3. ประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม
4. ประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี
5. ประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

รายละเอียดของโครงการและกิจกรรมทั้ง 5 ประเภท ได้นำเสนอตามลำดับในตอน

2.1 - 2.5 ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2.1 โครงการและกิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน

โครงการ/กิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนซึ่งมีทั้งให้ความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพแบ่งเป็น 13 ประเภท รวมทั้งหมด 108 โครงการ/กิจกรรม ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 โครงการกิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536

ข้อที่	โครงการ/กิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ประชาชน	13	12.04
2	ประชุมผู้ปกครองนักเรียน	13	12.04
3	เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์	13	12.04
4	แนะแนวการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่เด็กและผู้ปกครอง	13	12.04
5	จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ให้นักเรียนนำความรู้ไปเผยแพร่กับผู้ปกครอง	13	12.04
6	ประชาสัมพันธ์การให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสกับผู้ปกครองและชุมชน	13	12.04
7	จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ ให้ประชาชนเข้าชม	13	12.04
8	เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในห้องสมุดโรงเรียน	9	8.33
9	เปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ	2	1.85
10	เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน	2	1.85
11	เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนทางไกล	2	1.85
12	เปิดสอนพุทธศาสนาวินัยอาทิตย์	1	0.92
13	เป็นศูนย์วิชาเขต	1	0.92
รวม		108	100.00

จากตาราง 3 จานแนกโครงการและกิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการ และวิชาชีพ ออกเป็น 13 ประเภท ประเภทที่ 1 - 7 มีจัดทั้ง 13 โรงเรียน และจากประเภท ที่ 8 - 13 มีจัดในบางโรงเรียนเท่านั้น กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทมีดังนี้

1. จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ประชาชน กิจกรรมนี้จัดทุกโรงเรียน ในการจัดป้ายนิเทศนี้จะจัดที่แผ่นป้ายหน้าห้องเรียน และตามจุดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียนที่ ผู้ปกครองและประชาชนที่เข้ามาในโรงเรียนสามารถอ่านได้ง่าย เนื้อหาในการจัดจะหมุนเวียน กันไปตลอดปี เป็นการให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่อยู่ในความสนใจ และจัดในโอกาสสำคัญ ต่าง ๆ เช่น วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันเข้าพรรษา วันสุนทรภู่ วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันรัฐธรรมนูญ วันลอยกระทง วันสงกรานต์ รวมทั้งการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น ความรู้เรื่องโรคเอดส์และยาเสพติด ตลอดจนข่าวสารต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน และประชาชน
2. การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ทุกโรงเรียนจัดขึ้นทุกปี ส่วนใหญ่เป็นการประชุม ผู้ปกครองนักเรียนช่วงก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงนโยบาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองทราบ จะได้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ ของนักเรียนรวมทั้งทำความเข้าใจกัน ระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียนด้วย
3. การจัดเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนเรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์ กิจกรรมนี้จัด ทุกโรงเรียน เพื่อให้เด็กนักเรียน และประชาชนมีความรู้และตระหนักถึงพิษภัยของสิ่งเสพติดและ โรคเอดส์ กิจกรรมที่จัด ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียนและประชาชนที่สนใจมีการ จัดป้ายนิเทศให้ความรู้ และการเดินขบวนรณรงค์ของนักเรียนเพื่อต่อต้านยาเสพติดและ โรคเอดส์
4. การแนะแนวการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพแก่เด็กและผู้ปกครอง ทุกโรงเรียนจัดกิจกรรมนี้ทุกปี เป็นการแนะแนวให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมทั้งผู้ ปกครองนักเรียนด้วย เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจถึงความสามารถและความถนัดของตนจะได้ เลือกตัดสินใจได้ถูกต้อง โดยครู อาจารย์ในโรงเรียนเป็นผู้ให้ความรู้เอง หรือเชิญวิทยากรจาก โรงเรียนมัธยมศึกษา หรือหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน มีการจัดนิทรรศการ จัดป้ายนิเทศ แจกเอกสารแนะแนวการศึกษาต่อ จัดมุมให้คำปรึกษา เป็นต้น

5. การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อแจกให้นักเรียนนำไปเผยแพร่กับผู้ปกครอง

ทุกโรงเรียนมีการจัด แต่เนื้อหาและปริมาณที่จัดแตกต่างกัน ส่วนมากจะเป็นการแจ้งข่าวสารของทางราชการหรือข่าวสารจากทางโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เช่น การเปิดรับสมัครนักเรียนชั้นเด็กเล็ก หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยหรือความปลอดภัยของนักเรียน รวมทั้งเมื่อมีเหตุการณ์หรือวิกฤตการณ์สำคัญ ๆ เกิดขึ้น

6. ประชาสัมพันธ์การให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสต่อผู้ปกครองและชุมชน

มีการจัดทั้ง 13 โรงเรียน กิจกรรมนี้จัดตามนโยบายของกรุงเทพมหานคร ที่ต้องการให้บริการทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและประชาชนรวมทั้งสื่อมวลชนทราบ เช่น การขยายโอกาสแก่เด็กเร่รอน เด็กในชุมชนแออัด เด็กขาดหลักฐานเด็กจากครอบครัวคนงานก่อสร้าง การรับสมัครนักศึกษาภาคค่ำ การรับสมัครประชาชนเข้าเรียนอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้น ที่จัดให้มีเป็นประจำได้แก่การประชาสัมพันธ์ในช่วงประชุมผู้ปกครอง หรือการติดประกาศรับสมัคร

7. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ ให้ประชาชนเข้าชม จัดทั้ง 13 โรงเรียน

นิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้ ส่วนมากจะจัดในโอกาสวันสำคัญ ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันสุนทรภู่ วันลอยกระทง วันสำคัญทางศาสนา นอกจากนี้ยังจัดในการประชาสัมพันธ์หรือรณรงค์ตามโอกาสต่าง ๆ เช่น การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย การต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

8. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในห้องสมุดโรงเรียน กิจกรรมนี้จัด

9 โรงเรียน โดยจะอนุญาตให้ผู้ปกครองและประชาชนเข้ามาใช้ห้องสมุดของโรงเรียนได้ มีบางโรงเรียนได้แก่โรงเรียนสาธิตจะจัดแยกออกมาเป็นสัดส่วนสำหรับประชาชนโดยเฉพาะ

9. เปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ เปิดสอน 2 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านบางกะปิ

และโรงเรียนวัดเทพศิลา สอนระดับมัธยมศึกษา ช่วงเวลา 17.00 - 20.00 น. เรียน 4 ภาคเรียน นักศึกษาโรงเรียนและประมาณ 300 คน

10. เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน เปิดสอน 2 โรงเรียน คือ

โรงเรียนบ้านบางกะปิ และโรงเรียนวัดเทพศิลา วิชาที่สอนได้แก่ พิมพ์ดีด ตัดเย็บเสื้อผ้า อาหารและโภชนาการ ระยะเวลาที่เรียน 3 เดือน เปิดสอนในช่วงเวลา 17.00 - 20.00 น. รับสมัครประชาชนผู้สนใจทั่วไป มีผู้เรียนวิชาละประมาณ 30 คน

11. เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนทางไกล เปิดสอน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านบางกะปิ และ โรงเรียนคลองกะจะ เปิดสอนระดับประถมศึกษา-มัธยมปลาย มีการพบกลุ่มทุกวันอาทิตย์ นักศึกษาโรงละประมาณ 400 คน

12. เปิดสอนพุทธศาสนวันอาทิตย์ เปิดสอน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง เรียนเฉพาะวันอาทิตย์ช่วงบ่ายจนถึงเย็น รับนักเรียนทั่วไปทั้งประถม-มัธยม มีนักเรียนประมาณ 100 คน ผู้สอนคือพระอาจารย์ที่วัดศรีบุญเรือง

13. เป็นศูนย์วิชาการเขต ได้แก่ โรงเรียนวัดบึงทองหลาง ศูนย์วิชาการเขต มีการทำงานในรูปคณะกรรมการ โดยมีผู้อำนวยการเขตเป็นประธาน หน้าที่ของศูนย์วิชาการเขต คือ พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในเขตเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกโรงเรียนให้ใกล้เคียงกันและเป็นหน่วยงานกลางในการส่งเสริม ประสานงาน กำกับดูแลติดตาม การพัฒนาการศึกษาของเขต

ตอนที่ 2.2 โครงการและกิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม

โครงการ/กิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม มีทั้งหมด 105

กิจกรรม นำมาจำแนกได้เป็น 9 ประเภท ดังรายละเอียดในตาราง 4 ต่อไปนี้

ตาราง 4 โครงการและกิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536

ข้อที่	โครงการ/กิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม	จำนวน	ร้อยละ
1.	จัดครู อาจารย์ นักเรียน เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของชุมชน	13	12.38
2.	เป็นสื่อกลางนำความรู้ และความช่วยเหลือจากหน่วยราชการ ไปสู่ประชาชน	13	12.38
3.	จัดครู อาจารย์ เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้ง	13	12.38
4.	เดินชวนเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง	13	12.38
5.	ให้การส่งเคราะห์แก่นักเรียนที่ขาดแคลน และทุนการศึกษา	13	12.38
6.	ร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุข ตรวจ รักษา ดูแลสุขภาพนักเรียน	13	12.38
7.	ร่วมกับชุมชนเข้ารับการอบรม หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน	13	12.38
8.	ร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน	13	12.38
9.	จัดครู อาจารย์ ภารโรง เข้าร่วมในโครงการแพทย์หลวง เพื่อช่วยบริการประชาชนในวันอาทิตย์	1	0.96
	รวม	105	100.00

จากตาราง 4 โครงการและกิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม จำแนกออกเป็น 9 ประเภท ประเภทที่ 1 - 8 มีจัดทั้ง 13 โรงเรียน ส่วนประเภทที่ 9 มีจัดเพียง 1 โรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทมีดังนี้

1. จัดครู อาจารย์ นักเรียน เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของชุมชน กิจกรรมนี้จัดทำทั้ง 13 โรงเรียน ได้แก่ การจัดครู อาจารย์ นักเรียน เข้าร่วมช่วยเหลือกิจกรรมของวัดที่จัดเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา เข้าร่วมงานบุญของผู้ปกครองชาวมุสลิม หรืองานอื่น ๆ ที่ชุมชนขอเชิญให้มาร่วมหรือต้องการความช่วยเหลือ
2. เป็นสื่อกลางนำความรู้ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการไปสู่ประชาชน จัดทำทั้ง 13 โรงเรียน เช่นทางเขตหรือหน่วยราชการต้องการให้ประชาชนรับทราบเรื่องต่าง ๆ เช่นรับสมัครงาน แจ้งเด็กเข้าเกณฑ์เรียน รับสมัครประชาชนเข้าเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น ของกรุงเทพมหานคร หรือเรื่องอื่น ๆ ก็จะให้นักเรียนไปแจ้งผู้ปกครองหรือติดต่อประกาศไว้บริเวณโรงเรียน
3. จัดครู อาจารย์ เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้ง กิจกรรมนี้ จัดทั้ง 13 โรงเรียน เพราะเป็นคำสั่งของทางราชการ ที่ต้องการครู อาจารย์สังกัดกรุงเทพมหานครทั้งหมด เป็นผู้ดำเนินการเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่คะแนน เช่นเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เลือกสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เลือกสมาชิกสภาเขต จะใช้ครู อาจารย์สังกัดกรุงเทพมหานครทุกคน เริ่มตั้งแต่ให้ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง จัดหากรรมการตรวจคะแนน เข้ารับการอบรม ดำเนินการเลือกตั้ง นับคะแนนส่งเขต
4. เดินขบวนเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง กิจกรรมนี้จัดทั้ง 13 โรงเรียน จะจัดในช่วงก่อนมีการเลือกตั้ง โดยทางโรงเรียนจะจัดครู อาจารย์ นักเรียนเดินขบวนถือป้ายเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมทั้งให้นักเรียนไปเชิญชวนผู้ปกครองที่บ้านไปใช้สิทธิเลือกตั้งด้วยนับเป็นกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกของประชาชน ไม่ให้นอนหลับทับสิทธิ์ที่ได้ผลดี
5. ให้การสงเคราะห์แก่นักเรียนที่ขาดแคลน และให้ทุนการศึกษา กิจกรรมนี้ทำทุกโรงเรียน โดยให้บริการฟรีแก่นักเรียนที่ยากจน และขาดแคลนเสื้อผ้า เครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียน อาหารเสริมเม็ดัวเหลือง อาหารกลางวัน บริการตัดผมฟรีหรือในราคาถูก ขบประมาณในการนี้จะได้รับจากกรุงเทพมหานคร เงินบริจาคหรือจากมูลนิธิต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีการหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ยากจน เป็นกิจกรรมที่จัดทำต่อเนื่องทุกปี เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ปกครอง สร้างขวัญและกำลังใจ และการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเรียน

6. ร่วมกับศูนย์สาธารณสุข ทำการตรวจ รักษา ดูแลสุขภาพอนามัยนักเรียน จัดทำ
ทั้ง 13 โรงเรียน โดยทางศูนย์บริการสาธารณสุข จะมาทำการตรวจสุขภาพนักเรียน จัดวัดขึ้น
รักษา ให้อา แก่นักเรียน เป็นระยะ ๆ นอกจากนี้โรงเรียนยังมีโครงการสาธารณสุขมูลฐาน
เพื่อสนองนโยบายกรุงเทพมหานคร ในการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสุขภาพ
อนามัยแข็งแรง และนักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพ ได้รับการตรวจรักษา ตลอดจนให้นักเรียนรู้
จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง และแนะนำคนในครอบครัวหรือผู้อื่นได้

7. ร่วมกับชุมชนเข้ารับการอบรมหรือเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน จัดทั้ง 13
โรงเรียน เช่นเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของกรุงเทพมหานคร อบรมอาสาจราจร
อบรมด้านวิชาการต่าง ๆ เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน เช่น วิทยากรลูกเสือชาวบ้าน
หรืออื่น ๆ ตามที่ชุมชนต้องการความช่วยเหลือ

8. ร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน จัดทำทั้ง 13 โรงเรียน ส่วน
มากจะร่วมกับผู้ปกครองนักเรียนร่วมกันแก้ปัญหานักเรียน หรือปัญหาอื่น ๆ ที่ชุมชนขอร้อง
และโรงเรียนสามารถช่วยเหลือได้ แต่ถ้าโรงเรียนที่มีคณะกรรมการชุมชน เช่น โรงเรียน
ไชยศรีปราโมชญ์สรณ์ ก็จะช่วยเหลือชุมชนได้มาก โดยผ่านคณะกรรมการชุมชน เช่น ชุมชนมี
ปัญหาด้านการสาธารณสุขโรคต่าง ๆ น้ำ ไฟ ขยะ ยาเสพติดหรือต้องการพบผู้แทนก็จะมาร้อง
ทุกข์กับคณะกรรมการชุมชน แล้วจะประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาทางช่วยเหลือต่อไป

9. จัดครู อาจารย์ ภารโรง เข้าร่วมในโครงการแพทย์หลวง เพื่อช่วยบริการ
ประชาชนวันอาทิตย์ กิจกรรมนี้จัด 1 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดบึงทองหลวง

ตอนที่ 2.3 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม

โครงการ/กิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม จำแนกเป็น 7 ประเภท รวมทั้งหมด 73 กิจกรรม ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 5 ต่อไปนี้

ตาราง 5 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนประถมศึกษา

สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536

ข้อที่	โครงการ/กิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
1	ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	13	17.81
2	ร่วมกับชุมชนในการรณรงค์เพื่อกำจัดสิ่งปฏิกูล	13	17.81
3	ร่วมกับชุมชนในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์	13	17.81
4	จัดสวน ไม้ดอก ไม้ประดับ ตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน	13	17.81
5	จัดเผยแพร่ความรู้ วิธีป้องกันเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ แก่ประชาชน	9	12.33
6	ให้นักเรียนแยกขยะเวลาทิ้ง และให้ไปทำที่บ้านด้วย	6	8.22
7	เชิญชวนให้ประชาชนปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่าง ๆ	6	8.22
	รวม	73	100.00

จากตาราง 5 จำแนกโครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อมออกเป็น 7 ประเภท โดยประเภทที่ 1 - 4 จัดทำ 13 โรงเรียน ประเภทที่ 5 จัด 9 โรงเรียน และประเภทที่ 6 - 7 จัด 6 โรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทมีดังนี้

1. ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมนี้จัดทั้ง 13 โรงเรียน เพราะการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนี้เป็นนโยบายทางการศึกษาของกรุงเทพมหานครที่

ต้องการให้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ และให้จัดบริเวณโรงเรียนให้มีบรรยากาศส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ให้มีการจัดชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกิจกรรมการศึกษาสถานศึกษาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังจัดกิจกรรมและร่วมมือกับชุมชนรวมทั้งภาคเอกชนในการรณรงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย

2. ร่วมกับชุมชนในการรณรงค์เพื่อกำจัดสิ่งปฏิกูล กิจกรรมนี้จัดทั้ง 13 โรงเรียน ส่วนใหญ่จะจัดร่วมกับชุมชนในวันสำคัญ ๆ ได้แก่วันพ่อแห่งชาติ วันแม่แห่งชาติ เพื่อน้อมถวายเป็นพระราชกุศล เช่นการรณรงค์เรื่องความสะอาดถนนหนทาง คูคลอง รางห้วย เก็บขยะ เป็นต้น

3. ร่วมกับชุมชนในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ กิจกรรมนี้จัดทั้ง 13 โรงเรียน จัดร่วมกับชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นโรงเรียนที่อยู่ใกล้วัด จะจัดครู นักเรียนเข้าช่วยงานวัด หรือกิจกรรมของวัด เช่นช่วยขุดลอกไม้ ปลูกเทียน จัดสถานที่ ทำความสะอาดบริเวณวัด ออกปลูกต้นไม้ในที่สาธารณะ เป็นต้น

4. จัดสวนไม้ดอก ไม้ประดับ ตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม กิจกรรมนี้จัดทุกโรงเรียนแตกต่างกัน เพราะขนาดและเนื้อที่ของโรงเรียน และความพร้อมไม่เท่ากัน กิจกรรมนี้อยู่ในโครงการ "สะอาด เปี่ยมสด ลมมลพิษ" หรือโครงการ "สวนสวย ดอกไม้งาม" ของกรุงเทพมหานคร ทำให้โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ชุมชน

5. จัดเผยแพร่ความรู้ ฝึกอบรมกัน เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพิษกับประชาชน กิจกรรมนี้จัด 9 โรงเรียน โดยจัดในรูปเอกสาร สิ่งพิมพ์ ให้นักเรียนนำไปให้ผู้ปกครองหรือจัดป้ายนิเทศให้ความรู้แก่ประชาชน เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับสารที่เป็นตัวทำลายชั้นบรรยากาศของโลก คำนึงพิษจากท่อไอเสีย การปล่อยน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

6. ให้นักเรียนแยกขยะเวลาทิ้ง และให้ไปทำที่บ้านด้วย กิจกรรมนี้ทำทั้ง 6 โรงเรียน และมีแนวโน้มนำจะทำทุกโรงเรียน เพื่อร่วมในโครงการดาวพิเศษ โดยมีถึงขยะที่แยกประเภทของขยะเป็นประเภทกระดาษ ประเภทโลหะ แก้ว พลาสติก ประเภทขยะทั่วไป โดยให้นักเรียนรู้จักว่าขยะบางประเภทนำไปทำปุ๋ยและขยะบางประเภทหมุนเวียนกลับมาใช้อีกได้ (Recycle) และให้นักเรียนไปแยกขยะเวลาทิ้งที่บ้าน เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

7. เชิญชวนประชาชนปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่าง ๆ กิจกรรมนี้จัด 6 โรงเรียน ส่วนมากจะเชิญชวนผ่านนักเรียนให้ไปบอกผู้ปกครอง หรือร่วมกับชุมชนปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่าง ๆ

ตอนที่ 2.4 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี

โครงการ/กิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี จำนวนเป็น 7 ประเภท
รวมทั้งหมด 58 กิจกรรม ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณีของ โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536

ข้อที่	โครงการ/กิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี	จำนวน	ร้อยละ
1	จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก	13	22.41
2	จัดนิทรรศการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย	13	22.41
3	จัดการแสดงและการละเล่นของไทย	13	22.41
4	จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ ลอยกระทง แห่เทียนพรรษา	6	10.34
5	นิมนต์พระภิกษุมาเทศนาในวันสำคัญ	6	10.34
6	ประกอบพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ	6	10.34
7	ประกอบพิธีบวชสามเณรและบวชชีพราหมณ์ภาคฤดูร้อน	1	1.72
	รวม	58	100.00

จากตาราง 6 จำนวนโครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมออกเป็น
7 ประเภท ประเภท 1 - 3 จัดทำ 13 โรงเรียน ประเภท 4 - 6 จัด 6 โรงเรียนและ
กิจกรรมที่ 7 จัด 1 โรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทมีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็กแห่งชาติ กิจกรรม
นี้จัดทุกปีทุกโรงเรียน ถือเป็นกิจกรรมหลักของโรงเรียน โดยทุกโรงเรียนจะจัดทำโครงการ
ขึ้นไว้ก่อนเป็นการเตรียมงาน ถวายความเคารพ การแสดงของนักเรียน พิธีกราบพ่อและแม่

มีการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ช่วงบ่ายจะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น ทำความสะอาดอาคารสถานที่และบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนของตน ถางหญ้า ปลุกต้นไม้ ขุดลอกคูคลอง เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล

2. การจัดนิทรรศการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย กิจกรรมนี้จัดทุกโรงเรียน เป็นนโยบายของกรุงเทพมหานคร โดยจะมีกิจกรรมการแสดงนาฏศิลป์บนเวที การออกร้านจากผลิตภัณฑ์ของนักเรียนระดับชั้นต่าง ๆ การประกวดผลงานของนักเรียน การประกวดมารยาทไทย เชิญชวนผู้ปกครองและประชาชนเข้าชม

3. การจัดการแสดงและการละเล่นของไทย กิจกรรมนี้จัดทุกโรงเรียน เป็นการจัดร่วมกับการจัดกิจกรรมอื่น เช่น จัดร่วมกับกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก จัดแสดงนาฏศิลป์ และการละเล่นของไทยประเภทต่าง ๆ เป็นการแสดงของนักเรียนให้ผู้ปกครองและประชาชนชม

4. การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง แท้เทียนพรรษา กิจกรรมนี้จัด 6 โรงเรียน ส่วนอีก 7 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่อยู่ในชุมชนมุสลิม จึงมีแต่สอนนักเรียน และให้ความรู้ในชั้นเรียน รวมทั้งจัดบอร์ดข้างประเพณีสงกรานต์นั้นจะจัดร่วมกับวัดและชุมชน ประเพณีลอยกระทงจะให้นักเรียนได้รู้จักประติศรัฏฐ์กระทง หรือมีการประกวดกระทงระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ ประกวดนางนพมาศ ร่วมลอยกระทงกับชุมชนต่าง ๆ เพื่อเป็นการรักษาประเพณีไทย ส่วนการถวายเทียนจำนำพรรษานั้นโรงเรียนจะนำต้นเทียนไปถวายที่วัดใกล้เคียงกับโรงเรียน

5. การนิมนต์พระภิกษุมานะเทศนาในวันสำคัญ ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น กิจกรรมนี้จัด 6 โรงเรียน เป็นการนิมนต์พระภิกษุมานะเทศนาให้แก่ ครู นักเรียน เนื่องในวันสำคัญทางศาสนา หรือวันงานประเพณีต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือบางโรงเรียนที่อยู่ใกล้วัดจะนิมนต์พระมาเป็นพระอาจารย์สอนจริยศึกษา ให้กับนักเรียนด้วย

6. การประกอบพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ จัด 6 โรงเรียน เป็นการนำนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่นับถือศาสนาพุทธทุกคนเข้าร่วมพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ โดยนำนักเรียนไปประกอบพิธีที่วัด และนิมนต์พระประกอบพิธี ทำให้นักเรียนได้รับความภาคภูมิใจว่าเป็นพุทธมามกะ โดยสมบูรณ์

7. การประกอบพิธีบวงสรวงและบวงสรวงพราหมณ์ภาคฤดูร้อน กิจกรรมนี้จัด 1

โรงเรียน คือโรงเรียนวัดเทพธิดา โดยรับสมัครนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และคัดเลือก
ไว้จำนวนหนึ่ง จัดบรรพชาในภาคฤดูร้อน เพื่อให้เยาวชนได้ศึกษาปฏิบัติธรรม และใช้เวลาว่าง
ให้เป็นประโยชน์ โดยเชิญผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงรายละเอียด และติดต่อประสานงานกับ
ทางวัด

ตอนที่ 2.5 โครงการและกิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์

โครงการ/กิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ จำนวนเป็น
5 ประเภท รวมทั้งหมด 50 กิจกรรม ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 7 ต่อไปนี้

ตาราง 7 โครงการและกิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ในปีการศึกษา 2535 - 2536

ข้อที่	โครงการ/กิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
1	ยินยอมให้หน่วยราชการ เอกชน และประชาชนใช้อาคารสถานที่ ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ	13	26.00
2	บริการให้ยืม โต๊ะเก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์แก่ประชาชน	13	26.00
3	เชิญชวนให้ประชาชนร่วมบริจาค ร่วมสร้างอาคารสถานที่และ วัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน	13	26.00
4	เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สนามกีฬาของโรงเรียน	10	20.00
5	ยินยอมให้ประชาชนได้ใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดจำหน่ายสินค้าราคาถูก ถูกเป็นครั้งคราว ในวันหยุดราชการ	1	2.00
	รวม	50	100.00

จากตาราง 7 จำแนกโครงการและกิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน เป็น 5 ประเภท โดยประเภท 1 - 3 จัดทั้ง 13 โรงเรียน ประเภท 4 จัด 10 โรงเรียนและประเภท 5 จัด 1 โรงเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละประเภทมีดังนี้

1. ยินยอมให้หน่วยราชการ เอกชน และประชาชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียน จัดกิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมนี้จัดทั้ง 13 โรงเรียน เช่น ให้ยืมห้องประชุมโรงเรียนจัดอบรม สัมมนาเรื่องต่าง ๆ ใช้บริเวณโรงเรียนเป็นหน่วยเลือกตั้ง ใช้สนามโรงเรียนจัดงานแต่งงาน งานบวช อบรมลูกเสือชาวบ้าน เป็นสถานที่สอบบรรจุข้าราชการ หรือใช้อาคารสถานที่เป็นที่พัก ของข้าราชการหรือนักกีฬาจากต่างจังหวัด แต่การขอใช้อาคารสถานที่ จะต้องขออนุญาตล่วงหน้า เพราะทางโรงเรียนต้องทำเรื่องขออนุญาตจากกรุงเทพมหานครก่อน

2. บริการให้ยืม โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุ อุปกรณ์ แก่ประชาชน จัดทั้ง 13 โรงเรียน โดยมีหนังสือยืมเป็นลายลักษณ์อักษร และกำหนดวันส่งคืนด้วย

3. เชิญชวนให้ประชาชน ร่วมบริจาค ร่วมสร้าง อาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ ของโรงเรียน จัดทั้ง 13 โรงเรียน เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นหน่วยงานของรัฐ จัดบริการการศึกษาภาคบังคับแบบให้เปล่าแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษา เพราะฉะนั้นงบประมาณของรัฐแต่เพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอในการจัดสร้าง จัดหา หรือ ทุนบำรุงอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ทางโรงเรียนจึงจำเป็นต้องหางบประมาณเองบางส่วน จากการบริจาคจากผู้ปกครอง ห้างร้าน บริษัท หรือผู้มีจิตกุศลต้องการร่วมสร้าง บริจาคให้ โรงเรียนเพื่อเป็นสาธารณประโยชน์

4. เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สนามกีฬาของโรงเรียน จัดให้บริการ 10 โรงเรียน การใช้สนามกีฬาออกกกำลังกายแก่ประชาชนภายนอก ส่วนมากจะเป็นประชาชนใกล้เคียงหรือเด็ก นักเรียนศิษย์เก่าที่จบแล้ว บางโรงเรียนอาจมีปัญหาเพราะทางของแตกเสียหาย ส่งเสียงดังเกิน ควรบางโรงเรียนจึงไม่อนุญาตให้บุคคลภายนอกเข้ามาใช้

5. ยินยอมให้ประชาชนได้ใช้สถานที่ของโรงเรียน จัดจำหน่ายสินค้าราคาถูกเป็น ครั้งคราวในวันหยุดราชการ จัด 1 โรงเรียน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน

ในตอนนั้นเป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ใน
เขตบางกะปิ จำนวน 13 คน เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรม
เพื่อบริการชุมชน โดยแยกออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 3.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน

ตอนที่ 3.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน

ในตอนนี้เป็นความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค ในการ จัดกิจกรรมด้านบริการชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ โดยจำแนกเป็น 10 ประการ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 ปัญหาอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านบริการชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ

ลำดับที่	ปัญหาอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1	ขาดความร่วมมือจากชุมชนคือเข้าร่วมกิจกรรมน้อย	8	17.78
2	โรงเรียนมีสถานที่จำกัด	7	15.56
3	โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนอิสลามจัดกิจกรรมในวันสำคัญทาง พุทธศาสนาและประเพณีไม่ได้เพราะชุมชน ไม่ยอมรับ	7	15.56
4	โรงเรียนไม่มีอิสระในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องปรึกษา ชุมชนก่อน	7	15.56
5	งบประมาณน้อย โรงเรียนต้องจัดหาเอง	5	11.11
6	โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	3	6.67
7	บุคลากรในโรงเรียนขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรม	2	4.44
8	โรงเรียนไม่มีเวลาออกไปติดต่อประสานงานกับชุมชน	2	4.44
9	ประชาชนขาดความรับผิดชอบต่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียน ให้บริการ	2	4.44
10	ประชาชนกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าภายนอกโรงเรียนไม่ให้ความสนใจ กับ โรงเรียน	2	4.44
	รวม	45	100.00

จากตาราง 8 จำนวนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการจัดกิจกรรมด้านบริการชุมชนของโรงเรียนออกเป็น 10 ประการ เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปน้อยดังนี้คือ (1) ขาดความร่วมมือจากชุมชนคือ เข้าร่วมกิจกรรมน้อย (2) โรงเรียนมีสถานที่จำกัด (3) โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนอิสลามจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนาประเพณีต่าง ๆ ไม่ได้ (4) โรงเรียนไม่มีอิสระในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (5) งบประมาณน้อย โรงเรียนต้องจัดหาเอง (6) โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (7) บุคลากรในโรงเรียนขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (8) โรงเรียนมีเวลาน้อยไม่มีเวลาออกไปติดต่อประสานงานกับชุมชน (9) ประชาชนขาดความรับผิดชอบต่อวัสดุ อุปกรณ์ที่โรงเรียนให้บริการ (10) ประชาชนกลุ่มพ่อค้าแม่ค้า ไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน

ตอนที่ 3.2 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน

ในตอนนี้เป็นความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรม ด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน โดยจำแนกออกเป็น 13 ประการ ดังแสดงรายละเอียดใน ตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านบริการชุมชนของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ เรียงตามลำดับความถี่

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ผู้บริหารและคณะครู อาจารย์ต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน	10	23.25
2	โรงเรียนจะจัดกิจกรรมหรือดำเนินการสิ่งใด ควรปรึกษา ชุมชนก่อน	7	16.27
3	โรงเรียนขอให้ชุมชนเห็นความสำคัญของกิจกรรมที่โรงเรียน จัดและสละเวลามาร่วมกิจกรรมด้วย	6	13.95
4	เมื่อชุมชนมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ ควรให้ความ ช่วยเหลือตามความสามารถ	5	11.62
5	โรงเรียนต้องทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด โดยสอนนักเรียน ให้เป็นผู้มีความรู้และความดี เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ชุมชน	4	9.30
6	กรุงเทพมหานครควรมีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้กับ โรงเรียนอย่างเพียงพอ	3	6.98
7	บุคลากรในโรงเรียนควรร่วมมือร่วมใจกัน ในการปฏิบัติงาน	2	4.65

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
8	กรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดมีคุณภาพ สูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู ตลอดจนเพื่อสร้างศรัทธาแก่ชุมชนที่มีต่อโรงเรียนทำให้ โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน	1	2.33
9	การสั่งงานหรือนโยบายต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครควรมี การติดตามผล และประเมินผล ในทุกระดับ	1	2.33
10	กิจกรรมบางอย่างควรจัดในวันหยุดราชการ	1	2.33
11	ถ้า ได้ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นบุคคล ในท้องถิ่นหรือ ในชุมชนนั้น การบริหารงานจะราบรื่นดี เพราะ เข้ากับชุมชนได้ดี	1	2.33
12	ขอให้คณะกรรมการชุมชน และมีกฎหมายรับรองอย่างถูกต้อง	1	2.33
13	ชุมชนควรรี้อีกกำลังใจโรงเรียนบ้าง โดยอาจมีจดหมายหรือ โทรศัพท์ ตี ชม เสนอแนะ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน จัด เพื่อโรงเรียนจะได้แก้ไขปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ	1	2.33
	รวม	43	100.00

จากตาราง 9 จำแนกความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ในการ จัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชนของ โรงเรียนออกเป็น 13 ประการ เรียงตามลำดับความถี่จากมาก ไปน้อย ดังนี้คือ (1) ผู้บริหารและคณะครู อาจารย์ต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน (2) โรงเรียน จะจัดกิจกรรมหรือดำเนินการสิ่งใดควรปรึกษากับชุมชนก่อน (3) โรงเรียนขอให้ชุมชนสละเวลา เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน (4) โรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือชุมชนตามความสามารถ (5) โรงเรียนควรทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดเพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ชุมชน (6) กรุงเทพมหานครควรมีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้โรงเรียนอย่างเพียงพอ (7) บุคลากรในโรงเรียน ควรร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติงาน (8) กรุงเทพมหานครควรสนับสนุนโรงเรียนในสังกัด ให้ มีคุณภาพสูงในทุกด้าน (9) การสั่งงานหรือนโยบายต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครควรมีการ คิดตามผล (10) กิจกรรมบางอย่างควรจัดในวันหยุดราชการ (11) ผู้บริหารควรเป็นบุคคล ในท้องถิ่นหรือในชุมชนนั้น (12) ขอให้คณะกรรมการชุมชนและกฎหมายรับรองอย่างถูกต้อง (13) ชุมชนควรให้ความสนใจแก่โรงเรียนบ้าง โดยจดหมายหรือโทรศัพท์ติดต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดเพื่อโรงเรียนจะได้แก้ไขปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน

ในตอนนี้เป็น การสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน ในเขตบางกะปิ ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเคย ได้รับบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ผู้นำชุมชน นี้ได้แก่ กรรมการการศึกษา กรรมการมูลนิธิ ผู้นำทางศาสนา ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชน ที่อยู่ใกล้เคียงโรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 39 คน ความคิดเห็นของผู้นำ ชุมชนแยกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 4.1 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเคยเข้าร่วมกิจกรรม

ตอนที่ 4.2 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครใน เขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ตอนที่ 4.3 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครใน เขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน

ตอนที่ 4.1 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเคยเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน
จำแนกเป็น 16 ประการ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ
ที่ผู้นำชุมชนเคยเข้าร่วมกิจกรรม

ลำดับที่	กิจกรรมหรือบริการที่ผู้นำชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน	ความถี่	ร้อยละ
1	อ่านข่าวสารข้อมูล และป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่โรงเรียนติดไว้	39	13.40
2	ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก	39	13.40
3	ชมรมนิทรรศการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด	39	13.40
4	ชมการแสดงและการละเล่นของไทย	39	13.40
5	เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน	39	13.40
6	รับฟังความรู้เรื่องยาเสพติดและ โรคเอดส์	20	6.87
7	ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ	18	6.18
8	ร่วมกับโรงเรียนบำเพ็ญสาธารณประโยชน์	15	5.15
9	ร่วมบริจาคเงินและสิ่งของให้ทางโรงเรียน	15	5.15
10	ใช้บริการเขตเคลื่อนที่ ที่โรงเรียน	9	3.09
11	อ่านหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน	6	2.06
12	ใช้สนามกีฬาของ โรงเรียน	6	2.06
13	ยืมสถานที่โรงเรียนจัดกิจกรรม	2	0.68
14	ยืม โต๊ะ เก้าอี้ จากทางโรงเรียน	2	0.68
15	เรียนวิชาชีพต่าง ๆ	2	0.68
16	เรียนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ	1	0.34
	รวม	291	100.00

จากตาราง 10 จำนวนกิจกรรมหรือบริการที่ผู้นำชุมชนเข้าร่วมกับโรงเรียน ได้ 16 ประการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ (1) อ่านข่าวสาร ข้อมูล และป้ายนิเทศ (2) ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ (3) ชมนิทรรศการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด (4) ชมการแสดงและการละเล่นของไทย (5) เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน (6) รับฟัง และชมความรู้เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์ (7) ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและ ประเพณีต่าง ๆ (8) ร่วมกับโรงเรียนบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ (9) ร่วมบริจาคเงินและ สิ่งของให้ทางโรงเรียน (10) ใช้บริการเขตเคลื่อนที่ (11) อ่านหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน (12) ใช้สนามกีฬาโรงเรียน (13) ยืมสถานที่โรงเรียนจัดกิจกรรม (14) ยืมโต๊ะ เก้าอี้ จากทางโรงเรียน (15) เรียนวิชาชีพต่าง ๆ และ (16) เรียนภาคค่ำ

ตอนที่ 4.2 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนเห็นค่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชน จำนวนเป็น 10 ประการ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 11 ต่อไปนี้

ตาราง 11 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

ลำดับ	กิจกรรมหรือบริการที่ผู้นำชุมชนเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อชุมชน	ความถี่	ร้อยละ
1	กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ แม่ วันเด็ก	39	12.87
2	การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และ โรคเอดส์	39	12.87
3	การเดินขบวนเชิญชวนประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	39	12.87
4	การประชุมผู้ปกครองและกรรมการการศึกษา, กรรมการมูลนิธิ	39	12.87
5	นิทรรศการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัด	39	12.87
6	การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน	36	11.89
7	กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ	18	5.94
8	การบริการให้ใช้อาคารสถานที่ และให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน	18	5.94
9	การเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นและนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ	18	5.94
10	การบริการเขตเคลื่อนที่ร่วมกับโรงเรียน	18	5.94
	รวม	303	100.00

จากตาราง 11 จำนวนกิจกรรมหรือบริการที่ผู้ชุมชนเห็นว่ามียุทธศาสตร์ต่อชุมชนได้ 10 ประการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ (1) กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก (2) การให้ความรู้ เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์ (3) การเดินขบวนเชิญชวนประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (4) การประชุมผู้ปกครองและคณะกรรมการการศึกษา, กรรมการมูลนิธิ (5) นิทรรศการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัด (6) การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ร่วมกับชุมชน (7) กิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีต่าง ๆ (8) การบริการให้ใช้อาคารสถานที่ และให้ยืมวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน (9) การเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นและนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ (10) การบริการเขตเคลื่อนที่ร่วมกับโรงเรียน

ตอนที่ 4.3 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน

กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน จำนวนเป็น 15 ประการ ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 12 ต่อไปนี้

ตาราง 12 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร
ในเขตบางกะปิ ที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน

ลำดับ	กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัด	ความถี่	ร้อยละ
1	ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนรณรงค์เรื่องความสะอาดและการทิ้งขยะ	24	18.60
2	ให้มีหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ตรวจรักษาประชาชนในวันสำคัญต่าง ๆ หรือวันหยุด	21	16.28
3	ให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน	17	13.18
4	ให้โรงเรียนเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาต่อ	12	9.30
5	ให้มีบริการเขตเคลื่อนที่มาบริการประชาชนที่โรงเรียน	9	6.98

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัด	ความถี่	ร้อยละ
6	ให้โรงเรียนเป็นตัวกลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน	8	6.20
7	ให้โรงเรียนจัดทุนส่งเคราะห์นักเรียนยากจนเพิ่ม	7	5.43
8	ให้โรงเรียนเปิดอบรมหรือเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ชุมชน	6	4.65
9	ให้โรงเรียนเปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ	6	4.65
10	ให้โรงเรียนจัดงานชุมชนศิษย์เก่าปีละครั้ง	6	4.65
11	ให้ประชาชนให้สถานที่ของโรงเรียนจัดขายสินค้าราคาถูกในวันหยุด	4	3.10
12	ให้ประชาชนให้สนามของโรงเรียนออกกำลังกายบริหารในตอนเย็น	3	2.33
13	ให้โรงเรียนเชิญชวนและแนะนำผู้ปกครองและนักเรียนเข้าวัดฟังธรรมในวันหยุด	3	2.33
14	ให้โรงเรียนจัดงานทำบุญประจำปีของโรงเรียนและเชิญผู้ปกครองร่วมงาน	2	1.55
15	ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันหยุดราชการ	1	0.78
	รวม	129	100.00

จากตาราง 12 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัด จำนวนได้ 15 ประการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้คือ (1) ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนรณรงค์เรื่องความสะอาดและการทิ้งขยะ (2) ให้มีหน่วยงานสาธารณสุขเคลื่อนที่บริการตรวจรักษาประชาชนในวันสำคัญต่าง ๆ หรือวันหยุด (3) ให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพ หลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน (4) ให้โรงเรียนเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาต่อ (5) ให้มีบริการเคลื่อนที่มาบริการประชาชนที่โรงเรียน (6) ให้โรงเรียนเป็นตัวกลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน (7) ให้โรงเรียนจัดทุนส่งเคราะห์นักเรียนยากจนเพิ่ม (8) ให้โรงเรียนเปิดอบรมหรือเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ชุมชน (9) ให้โรงเรียนเปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ (10) ให้โรงเรียนจัดงานชุมนุมศิษย์เก่าปีละครั้ง (11) ให้ประชาชนใช้สถานที่ของโรงเรียนขายสินค้าราคาถูกในวันหยุด (12) ให้ประชาชนใช้สนามโรงเรียนออกกำลังกายในตอนเย็น (13) ให้โรงเรียนเชิญชวนผู้ปกครองและนักเรียนเข้าวัดฟังธรรมในวันหยุด (14) ให้โรงเรียนจัดงานทำบุญประจำปีของโรงเรียน และ (15) ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันหยุดราชการ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นอกจากจะมีภาระรับผิดชอบในการให้การศึกษาแก่นักเรียนในระดับประถมศึกษาโดยตรงแล้ว ยังมีการปฏิบัติงานให้บริการชุมชนในพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ด้วย การปฏิบัติงานหลังนี้จัดอยู่ในหมวด "งานสัมพันธ์กับชุมชน" ซึ่งกรุงเทพมหานครได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานด้านนี้ โดยการจัดให้มีแผนงานและโครงการในการปฏิบัติงานร่วมกับชุมชน ให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน ให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน กิจกรรมเหล่านี้จัดเป็นกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครดำเนินการขึ้น ซึ่งควรได้รับความสนใจและสนับสนุน เพราะเป็นการใช้ทรัพยากรและโอกาสที่โรงเรียนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ เกิดความใกล้ชิดที่ดี และความผาสุกของประชาชนโดยส่วนร่วม

งานวิจัยนี้ เป็นการสำรวจกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครดำเนินการ เพื่อให้เห็นว่า โรงเรียนได้ทำอะไรบ้าง มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับกิจกรรมและบริการเหล่านั้นอย่างไร เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนให้ได้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

- งานวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจกิจกรรมด้านบริการชุมชน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตบางกะปิ ได้กำหนดความมุ่งหมายเป็น 3 ประการ คือ
1. เพื่อวิเคราะห์ โครงการและกิจกรรม ด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ
 2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน

3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าชมและประชาชนผู้รับบริการ
เกี่ยวกับงานบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เก็บข้อมูล
ด้วยการสำรวจกิจกรรมด้านบริการชุมชนที่โรงเรียนจัด และสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรใน
โรงเรียน รวมทั้งประชาชนผู้รับบริการ

2. พื้นที่ในการทำวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในเขตบางกะปิ
ซึ่งมีทั้งสิ้น 13 โรงเรียน คือ โรงเรียนไชยศรีปราโมชอนุสรณ์ โรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น
โรงเรียนสุเหร่าลาดพร้าว โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม โรงเรียน
วัดเทพศิลา โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง โรงเรียนลาซาลี่ โรงเรียนคลองกะจะ โรงเรียนสุเหร่า
วังใหญ่ โรงเรียนสุเหร่าหัวหมากน้อย โรงเรียนบ้านบางกะปิ และโรงเรียนวัดบึงทองหลาง

3. ระยะเวลาของการวิจัย

ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลในช่วงปีการศึกษา 2535 - 2536

4. ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

4.1 ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนละ 1 คน รวม 13 คน

4.2 ผู้เข้าชมและประชาชนผู้รับบริการ โรงเรียนละ 3 คน รวม 39 คน

รวมผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม เท่ากับ 52 คน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 3 ประเภท คือ

5.1 แบบสำรวจโครงการและกิจกรรมบริการชุมชน เป็นแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการและกิจกรรมบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ ได้แก่ จำนวนและประเภทของโครงการและกิจกรรม วัตถุประสงค์ทางการเงินและเนื้อหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5.2 แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เป็นแบบที่ใช้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมบริการชุมชนที่โรงเรียนจัด รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

5.3 แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน เป็นแบบที่ใช้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน และประชาชน ผู้รับบริการเพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมและบริการที่โรงเรียนจัด ความต้องการ ของชุมชน รวมทั้งข้อเสนอแนะ

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการติดต่อขอเอกสารจาก ทางโรงเรียน ได้แก่ แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ของแต่ละโรงเรียน รวมทั้งทำการ สัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและประชาชนผู้รับบริการ

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลในการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ทำการวิเคราะห์ด้วยการ จำแนกเนื้อหาเป็นประเภท แล้วทำการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ และนำเสนอโดยใช้ ตารางประกอบการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนและประเภทของโครงการและกิจกรรม โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน ที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตบางกะปิ จัดในปีการศึกษา 2535 - 2536 มีทั้งหมด 394 กิจกรรม จำแนกเป็น 5 ประเภท เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ

1.1 ประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพ มี 108 กิจกรรม ได้แก่

- จัดป้ายนิเทศเพื่อเผยแพร่ข่าวสารความรู้ให้ประชาชน
- ประชุมผู้ปกครองนักเรียน
- เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์
- แนะนำการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพแก่เด็กและผู้ปกครอง
- จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ให้นักเรียนนำความรู้ไปเผยแพร่กับผู้ปกครอง
- ประชาสัมพันธ์การให้บริการการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสต่อผู้ปกครองและชุมชน
- จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ ให้ประชาชนเข้าชม
- เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาศึกษาหาความรู้ในห้องสมุดโรงเรียน
- เปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ
- เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน
- เปิดสอนการศึกษานอกโรงเรียนทางไกล
- เปิดสอนพุทธศาสนวันอาทิตย์
- เป็นศูนย์วิชาการเขต

1.2 ประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม มี 105 กิจกรรม ได้แก่

- จัดครู อาจารย์ นักเรียน เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของชุมชน
- เป็นสื่อกลางนำความรู้ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการไปสู่ประชาชน

- จัดครู อาจารย์เป็นเจ้าหน้าที่ดำเนินการเลือกตั้ง
- เดินขบวนเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
- ให้ความสงเคราะห์แก่นักเรียนที่ขาดแคลน และทุนการศึกษา
- ร่วมกับศูนย์บริการสาธารณสุข ตรวจ รักษา ดูแลสุขภาพนักเรียน
- ร่วมกับชุมชนเข้ารับการอบรม หรือเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน
- ร่วมกับชุมชนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน
- จัดครู อาจารย์ ภารโรง เข้าร่วมในโครงการแพทย์หลวง เพื่อช่วยบริการประชาชนในวันอาทิตย์

1.3 ประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม มี 73 กิจกรรม ได้แก่

- ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ร่วมกับชุมชนในการรณรงค์เพื่อกำจัดสิ่งปฏิกูล
- ร่วมกับชุมชนในการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์
- จัดสวนไม้ดอก ไม้ประดับ ตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้สะอาดสวยงาม เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ชุมชน
- จัดเผยแพร่ความรู้ วิธีป้องกันเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษแก่ประชาชน
- ให้นักเรียนแยกขยะเวลาทิ้ง และให้ไปทที่บ้านด้วย
- เชิญชวนให้ประชาชนปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่าง ๆ

1.4 ประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณี มี 58 กิจกรรม ได้แก่

- จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก
- จัดนิทรรศการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย
- จัดการแสดงและการละเล่นของไทย
- จัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ ลอยกระทง แห่เทียนพรรษา
- นิมนต์พระภิกษุมาเทศนา ในวันสำคัญ
- ประกอบพิธีบวงสรวงและบวงสรวงพราหมณ์ภาคฤดูร้อน

1.5 ประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ มี 50 กิจกรรม ได้แก่

- ยินยอมให้หน่วยราชการ เอกชน และประชาชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- บริการให้อุ้ม โต๊ะเก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์แก่ประชาชน
- เชิญชวนให้ประชาชนร่วมบริจาค ร่วมสร้างอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน
- เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้สนามกีฬาของโรงเรียน
- ยินยอมให้ประชาชนได้ใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดจำหน่ายสินค้าราคาถูกเป็นครั้งคราว ในวันหยุดราชการ

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน

2.1 ปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการประชาชน เรียงตามลำดับ

ความถี่ ดังนี้ คือ

- ขาดความร่วมมือจากชุมชนคือเข้าร่วมกิจกรรมน้อย
- โรงเรียนมีสถานที่จำกัด
- โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนอิสลามจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา และประเพณีไม่ได้ เพราะชุมชนไม่ยอมรับ
- โรงเรียนไม่มีอิสระในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องปรึกษาชุมชนก่อน
- งบประมาณน้อย โรงเรียนต้องจัดหาเอง
- โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
- บุคลากรในโรงเรียนขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
- โรงเรียนไม่มีเวลาออกไปติดต่อประสานงานกับชุมชน
- ประชาชนขาดความรับผิดชอบต่อวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียนให้บริการ
- ประชาชนกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าภายนอกโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

2.2 ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร โรงเรียน ได้แก่

- ผู้บริหารและคณะครู อาจารย์ต้องสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ท้าตัวให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน
- โรงเรียนจะจัดกิจกรรมหรือดำเนินการสิ่งใด ควรปรึกษาชุมชนก่อน
- โรงเรียนขอให้ชุมชนเห็นความสำคัญของกิจกรรมที่โรงเรียนจัด และสละเวลาร่วมกิจกรรมด้วย
- เมื่อชุมชนมีปัญหาหรือต้องการความช่วยเหลือ ควรให้ความช่วยเหลือตามความสามารถ
- โรงเรียนต้องทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด โดยสอนนักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้และความดี เพื่อสร้างศรัทธาให้เกิดแก่ชุมชน
- กรุงเทพมหานครควรมีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนอย่างเพียงพอ
- บุคลากรในโรงเรียนควรร่วมมือร่วมใจกัน ในการปฏิบัติงาน
- กรุงเทพมหานคร ควรสนับสนุนให้โรงเรียนในสังกัดมีคุณภาพสูงขึ้นในทุก ๆ ด้าน เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่ครู ตลอดจนเพื่อสร้างศรัทธาแก่ชุมชนที่มีต่อโรงเรียนทำให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน
- การสั่งงานหรือนโยบายต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครควรมีการติดตามผล และประเมินผล ในทุกระดับ
- กิจกรรมบางอย่างควรจัดในวันหยุดราชการ
- ถ้าได้ผู้บริหารเป็นบุคคลในท้องถิ่นหรือในชุมชนนั้น การบริหารงานจะราบรื่นดีเพราะเข้ากับชุมชน ได้ดี
- ขอให้คณะกรรมการชุมชน และมีกฎหมายรับรองอย่างถูกต้อง
- ชุมชนควรให้กำลังใจโรงเรียนบ้าง โดยอาจมีจดหมายหรือโทรศัพท์ ตี ชม เสนอแนะ ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด เพื่อโรงเรียนจะได้แก้ไข ปรับปรุงกิจกรรมต่าง ๆ

3. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชนและประชาชนผู้รับบริการ

3.1 กิจกรรมที่เคยเข้าร่วม ได้แก่

- อ่านข่าวสารข้อมูล และป้ายนิเทศต่าง ๆ ที่โรงเรียนติดไว้
- ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก
- ชมนิทรรศการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด
- ชมการแสดงและการละเล่นของไทย
- เข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน
- รับฟังความรู้เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์
- ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ
- ร่วมกับทางโรงเรียนบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์
- ร่วมบริจาคเงินและสิ่งของให้ทางโรงเรียน
- ใช้บริการเขตเคลื่อนที่ ที่โรงเรียน
- อ่านหนังสือในห้องสมุดโรงเรียน
- ใช้สนามกีฬาของโรงเรียน
- ยืมสถานที่โรงเรียนจัดกิจกรรม
- ยืมโต๊ะ เก้าอี้ จากทางโรงเรียน
- เรียนวิชาชีพต่าง ๆ
- เรียนการศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ

3.2 กิจกรรมที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ได้แก่

- กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่นวันพ่อ วันแม่ วันเด็ก
- การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด และ โรคเอดส์
- การเดินขบวนเชิญชวนประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- การประชุมผู้ปกครองและกรรมการการศึกษา กรรมการมูลนิธิ
- นิทรรศการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด
- การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน

- บริการให้ใช้อาคารสถานที่ และให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ของโรงเรียน
- การเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น และศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ
- บริการเขตเคลื่อนที่ร่วมกับโรงเรียน

3.3 กิจกรรมที่ต้องการให้โรงเรียนจัด ได้แก่

- ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนรณรงค์เรื่องความสะอาด
- ให้มีหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ตรวจรักษาประชาชนในวันสำคัญต่าง ๆ หรือ วันหยุด
- ให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน
- ให้โรงเรียนเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาต่อ
- ให้มีบริการเขตเคลื่อนที่มารับบริการประชาชนที่โรงเรียน
- ให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน
- ให้โรงเรียนจัดทุนส่งเคราะห์นักเรียนยากจนเพิ่ม
- ให้โรงเรียนเปิดอบรมหรือเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ชุมชน
- ให้โรงเรียนเปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ
- ให้โรงเรียนจัดงานชุมชนศิษย์เก่าปีละครั้ง
- ให้ประชาชนใช้สนามของโรงเรียนออกกำลังกายบริหารในตอนเย็น
- ให้โรงเรียนเชิญชวนและแนะนำผู้ปกครองและนักเรียนเข้าวัดฟังธรรมในวันหยุด
- ให้โรงเรียนจัดงานทำบุญประจำปีของโรงเรียน และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วม
- ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันหยุดราชการ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า โดยการสำรวจและวิเคราะห์โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน และการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้นำชุมชน ขอนำผลการศึกษาค้นคว้ามาอภิปรายดังนี้

1. โครงการและกิจกรรมด้านบริการชุมชน แยกอภิปรายเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1.1 การจัดให้มีแผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ในด้านนี้ จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าโรงเรียนทั้ง 13 โรงเรียน ในเขตบางกะปิจัดทำทั้ง 13 โรงเรียน แต่ความละเอียดและปริมาณของโครงการแต่ละโรงเรียนไม่เท่ากัน บางโรงเรียนจัดทำโครงการมากละเอียด รวมเล่มสวยงาม บางโรงเรียนจัดทำโครงการน้อย แต่โครงการใดที่เป็นโครงการที่ต้องจัดร่วมกับชุมชน เป็นคำสั่งหรือนโยบายของกรุงเทพมหานคร ก็จะจัดทำโครงการทุกโรงเรียน โดยรวมแล้ว แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานของโรงเรียนในเขตบางกะปิกำหนดอยู่ในเกณฑ์ดี และได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบ แต่ละโครงการไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

1.2 การจัดให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน พบว่าทั้ง 13 โรงเรียน มีกรรมการการศึกษา กรรมการมูลนิธิ และโรงเรียนไนศรีปราโมชอนุสรณ์ มีกรรมการชุมชนด้วย

1.3 การจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถาบัน หรือ หน่วยงานอื่น พบว่ามีการจัดทำทั้ง 13 โรงเรียน เช่น ร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ร่วมกับชุมชนบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เป็นต้น

1.4 การจัดกิจกรรมบริการชุมชน พบว่ามีการจัดกิจกรรมทั้ง 5 ประเภท คือ การจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพ จัดกิจกรรมช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคม จัดกิจกรรมส่งเสริมสภาพแวดล้อม จัดกิจกรรมส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี และจัดกิจกรรมให้บริการด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรมทั้ง 5 ประเภทนี้มีการจัดทำทั้ง 13 โรงเรียน โครงการและกิจกรรมใดที่เป็นนโยบายหรือคำสั่งของทาง

กรุงเทพมหานครก็ได้จัดทำตามคำสั่ง แต่ปริมาณของการจัดทำของแต่ละโรงเรียนมากน้อย ไม่เท่ากัน บางกิจกรรมบางโรงเรียนไม่ได้จัดเลย โดยเฉพาะโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในชุมชนพื้นที่บึงกุ่ม ศาสนาอิสลามจะจัดกิจกรรม หรือประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนา ไม่ได้ เพราะชุมชนไม่ยอมรับ จะทำให้เกิดปัญหา กิจกรรมที่จัดมากน้อยแตกต่างกันนี้ คิดว่าขึ้นอยู่กับให้ความสำคัญกับงาน ด้านนี้ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งถือเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดของโรงเรียน ผู้บริหารบางโรงเรียน ที่ให้ความสำคัญกับงานด้านนี้มาก และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ก็จะจัดกิจกรรมด้านนี้มากและ ประสบความสำเร็จ รวมทั้งความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วย เช่น อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนด้วย

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้ง 13 โรงเรียนในเขต บางกะปิ ปฏิบัติงานในหมวดสัมพันธ์กับชุมชนและบริการชุมชนเป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานการศึกษา และนโยบายของกรุงเทพมหานคร แต่ปริมาณของโครงการและกิจกรรมของโรงเรียนต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ พูดคุยกับผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารทุกท่านเห็นพ้องต้องกันว่า การสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ บริการชุมชน เป็นภารกิจที่สำคัญด้านหนึ่งของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครที่ควรจัดให้มีตลอดไป และพัฒนาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรเพ็ญ อินทร์แก้ว ที่ได้ศึกษาบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความเห็นด้วยที่โรงเรียนจะให้บริการ การศึกษานอกระบบแก่ประชาชน

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรม ปัญหาอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือการขาด ความร่วมมือจากชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมน้อย ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดนั้น จัดทำในวันปฏิบัติราชการ ประชาชนและผู้ปกครองนักเรียนติดภาระเรื่องการทำงานการทามาหากิน ถ้าหยุดงานก็อาจจะทำให้ขาดรายได้ ปัญหาที่พบมากอีกประการหนึ่งคือโรงเรียนขาด อิสระในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องปรึกษาและขอความเห็นจากชุมชนก่อน โดยเฉพาะโรงเรียน

ที่ตั้งอยู่ในชุมชนสลัมบาง โรงเรียนยังต้องอาศัยที่ของสุเหร่าเป็นสถานที่ตั้งของ โรงเรียน โดยยังไม่ได้โอนให้กับทางกรุงเทพมหานคร ส่วนปัญหาที่พบน้อยได้แก่ โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรม บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือ โรงเรียนไม่มีเวลาไปติดต่อกับชุมชน และประชาชนขาดความรับผิดชอบต่อวัสดุอุปกรณ์ของโรงเรียน

2.2 ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารให้ข้อเสนอแนะมากที่สุดคือ ถ้าต้องการให้งานด้าน สัมพันธ์กับชุมชนและบริการชุมชนบรรลุผลสำเร็จ สิ่งแรกที่ต้องทำคือ ผู้บริหารต้องสร้างสัมพันธ์ ที่ดีกับชุมชน ท้าตัวให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน จะจัดกิจกรรมใดควรปรึกษาร่วมกับชุมชน และให้ ชุมชนมีส่วนร่วมด้วย และเมื่อชุมชนมีปัญหาสิ่งใด โรงเรียนควรให้ความช่วยเหลือตามความ สามารถ อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือโรงเรียนควรหาหน้าที่ให้ดีที่สุด คือสอนนักเรียนให้เป็นผู้มี ความรู้และความดี เพื่อให้โรงเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม เมื่อโรงเรียนเป็นที่ยอมรับ ของสังคม ความร่วมมือและความช่วยเหลือก็จะตามมา เพราะโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร ยังมีงบประมาณในการพัฒนาโรงเรียนน้อย จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือการบริจาคจากชุมชนด้วย อีกประการหนึ่งที่ผู้บริหารเสนอแนะก็คือ ต้องการให้ทางต้นสังกัด คือกรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนโรงเรียนให้มีคุณภาพสูงขึ้นในทุก ๆ ด้านเพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจแก่ครู อาจารย์ให้มีพลังที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ การสั่งงานหรือนโยบาย ต่าง ๆ ควรมีการติดตามผล และประเมินผลด้วย ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและประชาชน โดยสภาพ ทั่วไปแล้วโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครก็มีคุณภาพไม่ด้อยกว่าโรงเรียนในสังกัด อื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถของนักเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน คุณวุฒิ และความสามารถของครู อาจารย์ ถ้าโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพดีเดิมนั้นที่ ยอมรับของสังคมก็จะทำให้ผู้ปกครองบางกลุ่ม เปลี่ยนค่านิยมที่ต้องนำบุตรหลานไปเรียนโรงเรียน ที่อยู่ไกลบ้าน ค่าเล่าเรียนแพง เป็นการประหยัดด้านเศรษฐกิจ และช่วยเรื่องการจราจรด้วย

3. ความคิดเห็นของผู้นำชุมชน

3.1 กิจกรรมหรือบริการที่ผู้นำชุมชนเคยเข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียน พบว่า กิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุด 5 กิจกรรมคือ อ่านข่าวสารข้อมูลและป้ายนิเทศที่โรงเรียนติดไว้

ทั้งนี้เพราะทุกโรงเรียนจะต้องคิดข่าวสารข้อมูลและป้ายนิเทศต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปตลอดปี เนื้อหาเน้นเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป เข้าร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันเด็กแห่งชาติ โดยในวันสำคัญเหล่านี้ทุกโรงเรียนจะจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองและชุมชน โดยมีการตักบาตรทำบุญ บำเพ็ญประโยชน์ มีการแสดง และการละเล่นของนักเรียน การเข้าร่วมประชุมกับทางโรงเรียน ร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีเข้าเรียนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น และเรียนศึกษาผู้ใหญ่ภาคค่ำ

3.2 กิจกรรมหรือการบริการที่โรงเรียนจัด ผู้นำชุมชนคิดว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด 6 กิจกรรมคือ กิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ การให้ความรู้เรื่องยาเสพติดและโรคเอดส์ การเดินขบวนเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง การประชุมผู้ปกครองและคณะกรรมการต่าง ๆ และนิทรรศการต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด รองลงไปอีก 4 กิจกรรมคือกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ บริการให้ใช้อาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์เปิดสอนวิชาชีพและการศึกษาผู้ใหญ่ การให้บริการเขตเคลื่อนที่ กิจกรรมที่ผู้นำชุมชนเห็นว่ามีความประโยชน์เหล่านี้คิดว่าทางโรงเรียนและกรุงเทพมหานคร ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น และจัดให้มีสืบต่อไป

3.3 กิจกรรมหรือบริการของโรงเรียนที่ผู้นำชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดบริการแก่ชุมชน โดยชุมชนเสนอแนะมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งคือ ต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชนรณรงค์เรื่องความสะอาดของถนนหนทางบริเวณโรงเรียน คูคลอง และการทิ้งขยะ เพราะสภาพแวดล้อมและขยะนับเป็นปัญหามากขึ้นทุกวัน ลำพังชาวบ้านในตรอกซอย บริเวณโรงเรียนคงไม่ตื่นตัวเรื่องกำจัดขยะเท่าไร ถ้าได้โรงเรียนร่วมกันรณรงค์รักษาความสะอาดและการทิ้งขยะ โดยโรงเรียนควรจัดกิจกรรมขึ้นบ่อย ๆ ให้นักเรียนเป็นผู้นำและเป็นตัวอย่างที่ดี คงช่วยปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญอันจะทำให้ชุมชนสะอาดได้มาก นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ชุมชนเสนอแนะอีก 14 ประการ เรียงตามลำดับได้แก่ 1. ให้มีหน่วยสาธารณสุขเคลื่อนที่ตรวจรักษาประชาชนในวันสำคัญต่าง ๆ หรือวันหยุด ให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้นแก่ประชาชน ให้โรงเรียนเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาต่อ ให้มีบริการเขตเคลื่อนที่มาบริการประชาชนที่โรงเรียน ให้โรงเรียนเป็นตัวกลางประสานงาน

กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน ให้โรงเรียนจัดทุนส่งเคราะห์นักเรียนยากจนเพิ่ม ให้โรงเรียนเปิดสอนอบรมหรือเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แก่ชุมชน ให้โรงเรียนเปิดสอนนักศึกษา ผู้ใหญ่ภาคค่ำ ให้โรงเรียนจัดงานชุมนุมศิษย์เก่าปีละครั้ง ให้ประชาชนใช้สถานที่ของโรงเรียน จัดขายสินค้าราคาถูกในวันหยุด ให้ประชาชนใช้สนามของโรงเรียนออกกำลังกายบริหารในตอนเย็น ให้โรงเรียนเชิญชวนและแนะนำผู้ปกครองและนักเรียนเข้าวัดฟังธรรมในวันหยุด ให้โรงเรียน จัดงานทำบุญประจำปีของโรงเรียนและเชิญผู้ปกครองร่วมงาน ให้โรงเรียนจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันหยุดราชการ กิจกรรมหนึ่งที่น่าสนใจคือ ข้อเสนอแนะของพระภิกษุที่อยากให้โรงเรียน เชิญชวนและแนะนำผู้ปกครองและนักเรียนเข้าวัดฟังธรรมในวันหยุด โดยให้มีการ ไปตักบาตรทำบุญ ฟังเทศน์รับคำอบรมสั่งสอนจากพระ คิดว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ดี เพื่อจะได้ให้นักเรียนและผู้ปกครอง ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยแก้ปัญหาสังคมได้ทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบ ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 ประเด็น คือ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

1.1 แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงานของทุกโรงเรียนคิดว่าควรจัดทำเป็น ลายลักษณ์อักษรให้ละเอียด เข้าเล่มให้สวยงาม ก่อนเปิดเทอมของทุกปีการศึกษา และทางสำนัก การศึกษาเมื่อมีการตรวจเยี่ยมโรงเรียน ควรขอตรวจด้วย

1.2 โครงการและกิจกรรม ของทุกโรงเรียนที่จัดบริการมีการจัดทำแกนน้อย แตกต่างกัน หรือบางกิจกรรมบางโรงเรียนจัดทำไม่ได้เพราะขัดแย้งกับชุมชน คิดว่าทางโรงเรียน คือผู้บริหารโรงเรียนควรหาสาเหตุ เช่น พยายามสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน อธิบายและทำความเข้าใจถึงกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้ชุมชนเข้าใจในลักษณะประนีประนอม โดยอธิบายถึงการ จัด แล้วเกิดผลดีกับนักเรียนเป็นหลัก ผู้ปกครองย่อมสนใจและมีความเห็นคล้อยตาม เพราะบุตรหลาน ของเขาเรียนอยู่ในโรงเรียนท่าน

1.3 กิจกรรมหรือบริการใดที่เป็นประโยชน์ และเป็นความต้องการของชุมชน ทางโรงเรียนควรจัดทำ และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

1.4 ในการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน เมื่อจัดแล้วควรมีการประเมินผลทุกครั้ง และควรศึกษาความต้องการของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ด้วยว่า มีความต้องการรับบริการสิ่งใด จากทางโรงเรียน

1.5 ทางสำนักการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรให้ความสำคัญกับงานด้านสัมพันธ์กับชุมชน และบริการชุมชน ซึ่งถือเป็นงานที่สำคัญงานหนึ่งของโรงเรียน โดยอาจจัดอบรมให้ความรู้ แนะนำผู้บริหารให้เห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อบริการชุมชน และการสร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน การจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้แต่ละโรงเรียน ตรวจสอบ ประเมินผล สร้างขวัญและกำลังใจ พยายามส่งเสริมโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน และสังคมมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยครั้งต่อ ๆ ไป คิดว่าควรทำการวิจัยในเขตอื่น ๆ หรือกลุ่มเขต (โซน) เพื่อค้นหามืออะไรแตกต่างหรือเหมือนกับเขตบางกะปิ ลักษณะการวิจัยถ้าเป็นงานวิจัยด้านบริการชุมชนของโรงเรียน คิดว่าเป็นการไปสัมภาษณ์ด้วยตนเองดีที่สุด เพราะจะได้สัมผัสกับผู้บริหาร และสภาพของโรงเรียนด้วยตนเอง ทำให้ผลการวิจัยแม่นยำยิ่งขึ้น ทางด้านเนื้อหาเนื้อหาวิจัยกิจกรรมทั้งหมดที่แต่ละโรงเรียนจัดบริการชุมชน ปริมาณความมากน้อยของกิจกรรม คุณภาพหรือการประเมินผลกิจกรรมที่จัดไปแล้ว ในส่วนของการวิเคราะห์โครงการควรขอแผนงานโครงการของโรงเรียนต่าง ๆ ที่จะทำวิจัยมาศึกษาก่อน แล้วจึงไปสัมภาษณ์ นอกจากนี้ควรทำการสัมภาษณ์ประชาชนหรือผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในท้องที่โรงเรียนด้วยเพื่อจะได้ทราบความคิดเห็น หรือความต้องการที่เขามีต่อโรงเรียนอันจะทำให้งานวิจัยนั้นสมบูรณ์และครบวงจรยิ่งขึ้น

บรรณาการ

บรรณานุกรม

- กรุงเทพมหานคร, สำนักการศึกษา. เครื่องมือการประเมินเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2535.
- _____. รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครปี 2533. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2533.
- _____. รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครปี 2534. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2534.
- _____. รายงานการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครปี 2535. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์สำนักการศึกษา, 2535.
- ควั่น ขาวหนู. "บทบาทของโรงเรียนในการพัฒนาชนบท," พัฒนาชุมชน 5. 37 - 46 ;
พฤษภาคม 2526.
- ชาติรี ธรรมธรรส. บทบาทในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา
ตามการรับรู้ของเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้บริหารศึกษานิเทศก์
และครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในเขต
การศึกษา 6, วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
อัสสาเนา.
- โชติ บุญทน. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อบทบาทของโรงเรียนประถมศึกษาในการ
จัดบริการการศึกษานอกระบบโรงเรียนในจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัสสาเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. "บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน," วารสารการศึกษา กทม.
5 : 11 - 12 ; กุมภาพันธ์ 2535.
- ปฐม นิคมานนท์. การศึกษานอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษร, 2528.
- / พรเพ็ญ อินทร์แก้ว. บทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครที่มีต่อการศึกษา
นอกระบบโรงเรียน. ปรินุณานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัสสาเนา.

- ไพฑูรย์ น้อมกล่อม. การศึกษาธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในเขตการศึกษา 5. ปรินซิเพนซ์ กศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- ไพศาล หวังพานิช. วิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- ม้วน ทองมี. บทบาทที่เป็นจริงและคาดหวังในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่อายุน้อย ในกรุงเทพมหานคร. ปรินซิเพนซ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- โรงเรียนไชยศรีปราโมชญ์. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนคลองกะจะ. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนบ้านบางกะปิ. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนวัดบึงทองหลาง. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนลำสาละ. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนวัดเทพศิลา. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนวัดศรีบุญเรือง. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนวัดสามัคคีธรรม. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนสุเหร่าคลองจั่น. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.
- โรงเรียนสุเหร่าดอนสะแก. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

โรงเรียนสุเหร่าลาดพร้าว. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536.

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

โรงเรียนสุเหร่าวังใหญ่. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา 2535 - 2536.

กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

โรงเรียนสุเหร่าหัวหมากน้อย. แผนงาน โครงการ ปฏิทินปฏิบัติงาน ปีการศึกษา

2535 - 2536. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2535.

สนอง คุณมาศ. บทบาทการพัฒนาชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

การประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

สมจิต สุนทรสวัสดิ์. "บทบาทของผู้ใหญ่ในการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

(2523 - 2525)," ประมวลบทความวิชาการงานนิทรรศการสื่อการเรียนการสอน.

หน้า 39 - 40. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์, 2526.

สมชาย ทองเจริญ. ภารกิจที่คาดหวังของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในการจัดกิจกรรมเพื่อ

บริการชุมชน : กรณีศึกษาจังหวัดเลย. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สิทธิชัย ลีเวหา. การศึกษาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2534. อัดสำเนา.

สุรพันธ์ ยันต์ทอง. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : แพรวพิทยา, 2526.

สุรางค์ ชูสิงห์. การศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้นำท้องถิ่นต่อบทบาท

ของโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทยากจน จังหวัดนครสวรรค์.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2529, อัดสำเนา.

เสาวนีย์ เสนาสู่. การศึกษาชุมชน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ, 2529, อัดสำเนา.

แสวง ช่างสาร. "โรงเรียนกรุงเทพมหานคร 2525," ประมวลบทความวิชาการงาน

นิทรรศการสื่อการเรียนการสอน. หน้า 43 - 47. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์,

2526. 43 - 47

สำนักงานเขตนางกะบี. ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานเขตนางกะบี. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.,
2636.

Becerra, G. Vega. "Role Perceptions of Administrators and Community Representation in Participatory Decision Making," Dissertation Abstract International. 34 : 6887 A ; November, 1974.

Bhola, H.S. Evaluation Functional Literacy. Tehran, Hulton Educational Publications, 1979.

Burce, Elkins Louis. "The Role of the Elementary Principle in Community School Relation," Dissertation Abstract International. Vol. 90. n.d.

Ramirez, Emilliano C. "Activities and Procedures of Some Community Schools in the United States and Their Implication for the Phillippines," Dissertation Abstracts International. 20(6) : 1969.

Thompson, Martha E. "Nonformal Education for Rural Development : The Women's Thaining Center in Senegal," Dissertation Abstracts International. 42 : 5001 - A : June, 1982.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสำรวจโครงการและกิจกรรมบริการชุมชน เป็นแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้บันทึกข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งได้จากการวิเคราะห์โครงการของแต่ละโรงเรียนและสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมบริการชุมชน โดยวิเคราะห์และสัมภาษณ์ตามประเภทของกิจกรรม ดังนี้

1.1 โครงการและกิจกรรมประเภทให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งวิชาการและวิชาชีพมีอะไรบ้าง (เช่น จัดค่ายนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง จัดนิทรรศการต่าง ๆ เปิดสอนวิชาชีพ เปิดสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 โครงการและกิจกรรมประเภทช่วยเหลือชุมชนและกิจกรรมของสังคมมีอะไรบ้าง (เช่น จัดครู นักเรียน เข้าร่วมงานต่าง ๆ ของชุมชน เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน จัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนที่ขาดแคลน เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม มีอะไรบ้าง (เช่น ร่วมกับชุมชนอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ อนุรักษ์เพื่อกำจัดสิ่งปฏิกูล เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 โครงการและกิจกรรมประเภทส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี มีอะไรบ้าง (เช่น จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ จัดนิทรรศการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย จัดการแสดงและการละเล่นของไทย เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 โครงการและกิจกรรมประเภทให้บริการด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ มีอะไรบ้าง (เช่น ยอมให้ประชาชนใช้อาคารสถานที่ ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์ ให้ใช้สนามกีฬา เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ตำแหน่ง

☐ ผู้บริหารโรงเรียน

☐ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

2. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

3. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

☐ 5 - 10 ปี

☐ 10 ปีขึ้นไป

4. ขนาดของโรงเรียน

☐ เล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 400 คน

☐ กลาง มีนักเรียน 401 - 800 คน

☐ ใหญ่ มีนักเรียนมากกว่า 800 คน

ตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านบริการชุมชน ว่าจัดดำเนินงานอย่างไร พบปัญหา อุปสรรค และมีข้อเสนอแนะอย่างไรบ้าง ศาถามมีดังนี้

1. ในการปฏิบัติงานด้านสัมพันธ์กับชุมชนและบริการชุมชนนั้น โรงเรียนจัดดำเนินงานเป็นขั้นตอนอย่างไรบ้าง (เช่น มีแผนงาน โครงการ ปฏิทิน ปฏิบัติงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละโครงการ มีการปฏิบัติตามแผนงาน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ในด้านการจัดให้บุคคลในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนนั้น โรงเรียนจัดให้บุคคลในชุมชนมีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง (เช่น มีคณะกรรมการการศึกษา มีคณะกรรมการมูลนิธิ มีสมาคมผู้ปกครองและครู)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ในด้านการจัดกิจกรรมร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถาบันหรือหน่วยงานอื่น
นั้น โรงเรียนจัดกิจกรรมอะไรบ้าง (เช่น ร่วมกับชุมชนปฏิบัติกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ
ร่วมกับชุมชนบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ร่วมกับชุมชนอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ในการปฏิบัติงานด้านบริการชุมชนที่โรงเรียนได้ปฏิบัติมาแล้ว พบปัญหาและ
อุปสรรคอะไรบ้าง โปรดให้รายละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีแนวทางในการ
ปฏิบัติอย่างไร โปรดให้รายละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านมีความคิดเห็นอื่น ๆ อย่างไร หรือไม่ โปรดให้รายละเอียด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. แบบสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน แบบสัมภาษณ์มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ฐานะที่ให้สัมภาษณ์

- [] กรรมการการศึกษา
- [] กรรมการมูลนิธิ
- [] พระภิกษุ
- [] ผู้นำทางศาสนาอิสลาม
- [] ผู้ปกครองนักเรียน
- [] ประชาชน

2. เพศ

- [] ชาย
- [] หญิง

ตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้นำชุมชนเกี่ยวกับงานบริการชุมชนของโรงเรียน ดังคำถามต่อไปนี้

1. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมหรือเคยรับบริการจากโรงเรียนหรือไม่ เข้าร่วมกิจกรรมหรือรับบริการอะไรบ้าง (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. กิจกรรมหรือบริการที่โรงเรียนจัดขึ้นนั้น กิจกรรมอะไรบ้างที่ท่านคิดว่ามีประโยชน์ต่อชุมชน (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ชุมชนต้องการให้โรงเรียนจัดกิจกรรมหรือบริการอะไรให้แก่ชุมชนบ้าง นอกเหนือจากที่โรงเรียนได้จัดมาแล้ว (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ทำหน้าที่ความคิดเห็นอื่น ๆ อย่างไร หรือไม่ (โปรดให้รายละเอียด)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

- โครงการประเภทให้ความรู้แก่ประชาชน
- โครงการประเภทช่วยเหลือชุมชน
- โครงการประเภทส่งเสริมสภาพแวดล้อม
- โครงการประเภทส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประเพณี
- โครงการประเภทให้บริการด้านต่าง ๆ

ชื่อ โครงการ	โครงการประชุมผู้ปกครองนักเรียน
ผู้รับผิดชอบโครงการ	ฝ่ายธุรการ โรงเรียนวัดเทพศิลา
ปีการศึกษา	2535 - 2536

1. หลักการและเหตุผล

ผู้ปกครองนักเรียนส่วนมากเข้าใจว่าเมื่อส่งเด็กเข้ามาในโรงเรียนแล้วทั้งหมดหน้าที่โรงเรียนเท่านั้นจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบแต่ฝ่ายเดียว ขอให้เด็กอ่านออกเขียนได้ก็เป็นพอใจ เด็กในวัยนี้ต้องการความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ตลอดจนความเข้าใจ การสร้างเสริมคุณธรรม ความมีระเบียบวินัยอันดีงามสำหรับเด็ก จึงจำเป็นต้องให้ผู้ปกครองจะได้รับทราบและมีความรู้ความเข้าใจถึงหลักการต่าง ๆ ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอน นโยบายทางการศึกษา และสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียน เพื่อทางโรงเรียนและทางบ้านจะได้ร่วมมือกันแก้ไข ทำความเข้าใจกัน จึงจัดให้มีการประชุมผู้ปกครองขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับอาจารย์
- 2.2 เพื่อให้ผู้ปกครอง ได้รับทราบนโยบายของ โรงเรียน
- 2.3 เพื่อให้ผู้ปกครองคอยติดตาม เอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด
- 2.4 เพื่อให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในด้านเอกสารต่าง ๆ สำหรับเด็กเมื่อโรงเรียน

ต้องการ

- 2.5 เพื่อชี้แจงให้ผู้ปกครองช่วยสนับสนุนการเรียนการสอนและช่วยเหลือพัฒนา

โรงเรียน

3. เป้าหมายโครงการ

เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจะได้ช่วยกันดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดเพื่อขจัดปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้หมด ไป 100%

4. ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการระยะสั้น ประชุมก่อนเปิดภาคเรียน

5. แนวทางการดำเนินงาน

- 5.1 กำหนดวันประชุมโดยเชิญผู้ปกครองให้มาประชุมกันก่อนเปิดภาคเรียน
- 5.2 ผู้ปกครองที่มาประชุมลงนามการเข้าประชุม
- 5.3 แจกเอกสารแนะนำโรงเรียน และระเบียบการต่าง ๆ กับผู้ปกครอง
- 5.4 ผู้อำนวยการโรงเรียนดำเนินการเปิดประชุม ชี้แจงให้ผู้ปกครองรู้จักโรงเรียน

และแนะนำบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

- 5.5 ชี้แจงนโยบาย ระเบียบวินัย และข้อบังคับของโรงเรียน
- 5.6 ชี้แจงหลักสูตรการเรียนการสอน
- 5.7 ชี้แจงหน้าที่ของโรงเรียน ครูและนักเรียน
- 5.8 ชี้แจงหน้าที่ของผู้ปกครอง
- 5.9 คณะกรรมการดำเนินงาน

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทพศิลา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ	รองประธาน
หัวหน้าสายทุกสาย	กรรมการ
	กรรมการ
	กรรมการ
	กรรมการและเลขานุการ

6. งบประมาณ

จากเงินบำรุงการศึกษา

7. ปัญหาและอุปสรรค

ผู้ปกครองมาประชุมไม่ครบตาม วัน เวลา ที่กำหนดเพราะมีความจำเป็นที่จะต้องไปประกอบอาชีพ

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- 8.2 ผู้ปกครองจะให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนดีขึ้น เมื่อ โรงเรียนขอความร่วมมือ

9. การติดตามและการประเมินผลโครงการ

- 9.1 ดูจากการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองจากจำนวนที่มาประชุม
- 9.2 สัมภาษณ์และสอบถามจากผู้ปกครองนักเรียน

ชื่อ โครงการ	จัดหาทุนเพื่อนักเรียนขาดแคลน
ผู้รับผิดชอบ โครงการ	ฝ่ายบริการ โรงเรียนวัดเทพศิลา
ปีงบประมาณ	2535 - 2539

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากมีนักเรียนมากส่วนที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนและเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ปกครองที่ขาดทุนทรัพย์ โรงเรียนจึงจัด โครงการหาทุนการศึกษา ให้กับนักเรียนขาดแคลนขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อแบ่งเบาภาระทางเศรษฐกิจให้กับผู้ปกครอง
- 2.2 เพื่อให้กำลังใจแก่นักเรียน
- 2.3 เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจศึกษาเล่าเรียน

3. เป้าหมาย

- 3.1 นักเรียนส่วนที่ขาดแคลนได้มีโอกาสเรียนต่อ
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

4. ลักษณะของ โครงการ

เป็นโครงการต่อเนื่อง ความร่วมมือของหลาย ๆ ฝ่าย

5. แนวทางดำเนินการ

- 5.1 ประชุมครูผู้เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงนโยบาย
- 5.2 แบ่งงานกันดำเนินการ
- 5.3 คณะกรรมการดำเนินงาน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดเทพศิลา

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ

รองประธาน

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเลขานุการ

6. งบประมาณ

—

7. ปัญหาและอุปสรรค

ปริมาณที่ได้รับอาจน้อยเกินไป

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 นักเรียนมีเสื้อผ้าชุดนักเรียน
- 8.2 นักเรียนมีขวัญกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน
- 8.3 แบ่งเบาปัญหาทางเศรษฐกิจให้กับผู้ปกครอง
- 8.4 สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้

9. การประเมินผล

- 9.1 สังเกตการแต่งกายของนักเรียน
- 9.2 ความร่วมมือของผู้ปกครองกับโรงเรียน
- 9.3 การตั้งใจเรียนของนักเรียน

ชื่อโครงการ	โครงการค่ายกิจกรรมสิ่งแวดล้อม
ผู้รับผิดชอบโครงการ	ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนวัดเทพศิลา
ปีการศึกษา	2535 - 2539

1. หลักการและเหตุผล

การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตร ต้องอาศัยการจัดกิจกรรม และประสบการณ์ที่หลากหลายแก่นักเรียนในการจัดกิจกรรมค่ายสิ่งแวดล้อมจะช่วยให้นักเรียน ได้รับความรู้ทั้ง ได้ตระหนักในปัญหาที่มนุษย์กระทำต่อสิ่งแวดล้อมจนทำให้เกิดผลภาวะต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ย้อนกลับมาสู่ตนเอง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ให้นักเรียนได้ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและรอบ ๆ โรงเรียน
- 2.2 ให้นักเรียนสามารถจำแนกและเปรียบเทียบสิ่งแวดล้อมทั่วไปได้
- 2.3 ให้นักเรียนได้ตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่ดี
- 2.4 ให้นักเรียนเกิดความคิดในการปรับปรุงแก้ไขสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้นได้
- 2.5 ให้นักเรียนได้รู้จักปฏิบัติงานร่วมกัน และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

3. เป้าหมาย

- 3.1 ด้านปริมาณ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 ประมาณ 300 คน
- 3.2 ด้านคุณภาพ นักเรียนได้เกิดจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมยิ่งขึ้น

4. ลักษณะของโครงการ

- 4.1 เป็นโครงการหนึ่งในแผนพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน
- 4.2 เป็นโครงการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับโครงการ สะอาด เขียวสด ลมมลพิษ ของโรงเรียนและกรุงเทพมหานคร

5. แนวทางดำเนินงาน

5.1 กลุ่ม สปช. เป็นผู้ดำเนินงานตามโครงการ และร่วมมือคณะอาจารย์สาย ป.5
ทุกท่าน และโดยเฉพาะคณะผู้บริหารทุกฝ่าย

5.2 ระยะเวลาดำเนินการปลายเดือนกรกฎาคม 2536

5.3 สถานที่ดำเนินการตามโครงการ ใช้สถานที่ภายในโรงเรียน

5.4 ขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

- ประชุมชี้แจงหลักการ และวิธีดำเนินงาน

- ชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

- แจกบทปฏิบัติการให้คณะกรรมการดำเนินการ

- กำหนดเวลาเป็นรายละเอียดย่อยให้คณะกรรมการทราบ

5.5 เทคนิคและวิธีการใช้ในการปฏิบัติ ใช้เทคนิคเดียวกันกับลักษณะการอยู่ค่าย คือ
ระยะเวลา สถานที่ โดยชัดเจน ใช้บทปฏิบัติการช่วยในการดำเนินการ

5.6 อัตรากำลังที่ปฏิบัติงานในโครงการ

- ฝ่ายวิชาการ

รับผิดชอบโครงการ

- กลุ่ม สปช.

กรรมการดำเนินงาน

- ครูสาย ป.5

คณะทำงาน

6. งบประมาณ

ประมาณ 500 คน (จ่ายตามความจำเป็น)

- ค่าวัสดุอุปกรณ์ในการจัดทำเอกสาร

7. ปัญหาและอุปสรรค

7.1 ความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หากขาดความร่วมมือโครงการนี้
จะไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์

7.2 การติดตามผล

การสร้างควมตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในเด็กอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร หากครูไม่พยายามสอดแทรกความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวเข้าไปในบทเรียนทุกครั้ง ที่มีโอกาส เพราะเป็นเรื่องที่ต้องปลูกฝังให้ชินในตัวของเด็ก ซึ่งต้องใช้เวลาและการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 8.1 นักเรียนตระหนักในคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและมีสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
- 8.2 นักเรียนได้มีโอกาสฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม
- 8.3 นักเรียนมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม

9. ประเมินผล

- 9.1 ประเมินผลจากการปฏิบัติงานของนักเรียน
- 9.2 ประเมินจากบทปฏิบัติการ
- 9.3 ประเมินจากแบบประเมินผลโครงการ

ชื่อโครงการ	โครงการวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา
ผู้รับผิดชอบโครงการ	ฝ่ายปกครอง โรงเรียนวัดเทพลีลา
ปีการศึกษา	2535 - 2539

1. หลักการและเหตุผล

วันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษาเป็นวันสำคัญวันหนึ่งทางพุทธศาสนา เพื่อให้นักเรียนที่เป็นพุทธศาสนิกชนมีโอกาสร่วมกิจกรรมทางศาสนา เพื่อแสดงออกซึ่งประเพณีอันดีงาม และปฏิบัติศาสนกิจได้ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้นักเรียนได้เรียนจากประสบการณ์ตรง
- 2.2 เพื่อให้นักเรียนได้บำเพ็ญกุศลร่วมกัน เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
- 2.3 เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน
- 2.4 เพื่อให้นักเรียนเลื่อมใสศรัทธาในพุทธศาสนา อันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

ให้ไม่ทำความดี

3. เป้าหมาย

- 3.1 นักเรียนที่เป็นพุทธศาสนิกชนได้หล่อเทียนพรรษา
- 3.2 เกิดความสามัคคีในหมู่คณะจากการร่วมกันทำงาน
- 3.3 ชุมชนเข้ามามีกิจกรรมกับโรงเรียน ทำให้เกิดความเข้าใจดีต่อกันยิ่งขึ้น

4. ลักษณะของโครงการ

โครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการชมรมจริยธรรม

5. แนวทางดำเนินงาน

- 5.1 ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อวางแผน กำหนดเวลา และขอบข่ายของงาน
- 5.2 ประชุมคณะกรรมการชมรมเพื่อแบ่งงานและจัดผู้รับผิดชอบแต่ละงาน

- 5.3 ประชาสัมพันธ์ให้คณะอาจารย์ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนทราบและมาร่วมงาน
- 5.4 จัดพิธีหล่อเทียนจำนำพรรษาก่อนวันอาสาฬหบูชา 2 วัน
- 5.5 จัดตกแต่งเทียนให้เลื่องดงาม
- 5.6 จัดขบวนแห่เทียนและนำไปถวายวัดเทพศิลา

6. ระยะเวลาดำเนินการ

ก่อนวันอาสาฬหบูชา 2 วัน

7. งบประมาณค่าใช้จ่าย

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ 2,000 บาท

8. อุปสรรคและปัญหา

เนื่องจากเป็นฤดูฝน ฝนอาจตกทำให้ปฏิบัติกิจกรรมไม่สะดวก

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

นักเรียนได้รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ปฏิบัติศาสนกิจได้ถูกต้อง ทำงานร่วมกันได้ มีใจศรัทธาในพุทธศาสนา โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์กันดียิ่งขึ้น

10. ประเมินผล

10.1 สังเกตการปฏิบัติงานร่วมกัน

10.2 สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียนและผู้ปกครอง

ชื่อโครงการ	โครงการการให้บริการของฝ่ายบริการ
ผู้รับผิดชอบโครงการ	ฝ่ายบริการ โรงเรียนวัดเทพธิดา
ปีการศึกษา	2435 - 2539

1. หลักการและเหตุผล

งานบริการเป็นงานให้ความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้มาติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานของฝ่ายบริการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ให้ผู้มาติดต่อกับโรงเรียน ได้มีความสะดวก สบายใจ และติดต่อกันได้ตามความประสงค์ และบริการให้บุคลากรในหน่วยงานได้ปฏิบัติงานด้วยความคล่องตัว โรงเรียนจึงได้จัดโครงการการบริการของฝ่ายบริการขึ้น

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ให้บริการต้อนรับผู้มาเยี่ยมโรงเรียนในโอกาสต่าง ๆ
- 2.2 จัดหาจุลสารแนะนำโรงเรียน
- 2.3 ประสานงานติดต่อกับหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ครู นักเรียน
- 2.4 จัดหาแหล่งเงินทุนมาปรับปรุงกิจการของโรงเรียน
- 2.5 จัดหาอุปกรณ์มาใช้ในเรื่องการเรียนการสอนของครูนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- 2.6 ให้บริการด้านวิเคราะห์วิจัยปัญหาของครู นักเรียน
- 2.7 ให้บริการด้านช่วยสอนเพิ่มเติมในระหว่างครู ไม่มาปฏิบัติหน้าที่เป็นครั้งคราว

3. เป้าหมาย

บริการบุคลากรครูนักเรียนในโรงเรียนและผู้มาติดต่อ

4. ลักษณะของโครงการ

เป็นโครงการบริการของฝ่ายบริการตลอดปีการศึกษา

5. แนวทางดำเนินการ

5.1 ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนงาน

5.2 กำหนดงานและผู้รับผิดชอบ

5.3 คณะกรรมการดำเนินงาน

ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเทพศิลา

ประธานกรรมการ

ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการ

รองประธาน

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการและเลขานุการ

6. งบประมาณ

เงินบำรุงการศึกษา

7. ปัญหาและอุปสรรค

ไม่มี

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 การติดต่อประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนดีขึ้น

8.2 ผู้มาติดต่อได้รับความสะดวกมากขึ้น

8.3 บริการให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนมากยิ่งขึ้น

9. การประเมินผล

สังเกตจากการปฏิบัติงานและผู้ได้รับบริการ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางชุตติมณีน อามะระ

เกิด วันที่ 24 เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2495

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 52/272 ถนนสุขุมวิท 2 เขตปทุมธานี กรุงเทพมหานคร

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนเมืงบุรี เขตเมืองบุรี กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2507

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนประสิทธิ์วิทยา

อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

พ.ศ. 2510

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนพิจิตรกุลยาณี

อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

พ.ศ. 2512

ป.ศ.ต้น จากวิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2515

ป.ศ.สูง จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2525

ศศ.บ. (เกียรตินิยม) จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

กรุงเทพมหานคร

พ.ศ. 2537

กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ภารกิจด้านบริการชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร :

กรณีศึกษาในเขตบางกะปิ

บทคัดย่อ

ของ

ชุดิมนนท์ อัมมะระ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม 2537

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษางานด้านบริการชุมชน หรือกิจกรรมการศึกษา นอกโรงเรียนที่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ดำเนินอยู่ในช่วงปีการศึกษา 2535 - 2536 โดยเลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาในเขตบางกะปิ ซึ่งมีทั้งหมด 13 โรงเรียน

การเก็บข้อมูลใช้ 3 วิธี คือ การสำรวจและวิเคราะห์โครงการและกิจกรรมที่โรงเรียนจัด การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน และการสัมภาษณ์ประชาชนผู้รับบริการ ทำการวิเคราะห์โดยการจัดประเภทตามเนื้อหา แจแนบความถี่ คำนวณค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบ การบรรยาย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. จำนวนและลักษณะของโครงการและกิจกรรมที่โรงเรียนจัดในช่วงปีการศึกษา 2535 - 2536 มี 394 กิจกรรม จำแนกได้ 5 ประเภท คือ

1.1 การให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งด้านวิชาการและอาชีพ ได้แก่ จัดป้ายนิเทศ ประชุมผู้ปกครอง เผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ แนะนำการศึกษาและอาชีพ แจกเอกสารสิ่งพิมพ์ แนะนำบริการต่าง ๆ จัดนิทรรศการ ให้ประชาชนใช้ห้องสมุด เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่ สอนด้านอาชีพ สอนพุทธศาสนา และเป็นศูนย์วิชาการเขต

1.2 การให้ความช่วยเหลือและร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัด เป็นสื่อกลางนำความรู้และบริการจากหน่วยราชการ ไปสู่ประชาชน ร่วมเป็นกรรมการเลือกตั้ง รับผิดชอบการใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จัดหาทุนช่วยเหลือเด็กที่ขาดแคลน ร่วมกับศูนย์สาธารณสุขในการดูแล สุขภาพนักเรียนและประชาชน

1.3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมสภาพแวดล้อม ได้แก่ ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม รับผิดชอบเพื่อการจัดสิ่งปลูกสร้าง เพื่อสาธารณประโยชน์ จัดสวน ไม้ดอกไม้ประดับ สร้างสุนัสน้ำที่ดีให้นักเรียน เชิญชวนประชาชนปลูกต้นไม้

1.4 การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณี ได้แก่ จัดกิจกรรมในวันสำคัญ ต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน จัดนิทรรศการ จัดแสดงการเล่นของไทย จัดกิจกรรมในวันสำคัญ ทางศาสนา อบรมและให้ความรู้ด้านศิลปกรรม

1.5 การให้บริการสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ ให้หน่วยราชการและเอกชน ใช้สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ประชาชนใช้สนามกีฬา ให้สถานที่เพื่อ จัดจำหน่ายสินค้าราคาถูก

2. ปัญหาอุปสรรคในการจัดบริการชุมชน จากทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ขาดความร่วมมือจากชุมชน ข้อจำกัดด้านสถานที่ อุปสรรคด้านศาสนา ขาดงบประมาณน้อย ขาดวัสดุอุปกรณ์ ขาดความร่วมมือเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของบุคลากรในโรงเรียน และโรงเรียนไม่มีเวลาติดต่อประสานงานกับชุมชน

3. ข้อเสนอแนะจากผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ควรปรึกษาหารือกับชุมชน ชี้แจงให้ชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรม ให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือชุมชนตามสมควร ปลุกศรัทธาโดยทำหน้าที่ของโรงเรียนให้ดี กรุงเทพมหานครควรสนับสนุนด้านงบประมาณให้พอ บุคลากรในโรงเรียนต้องร่วมมือร่วมใจกัน และกรุงเทพมหานครควรติดตามผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนให้สม่ำเสมอ.

4. ข้อเสนอแนะจากประชาชนเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนควรจัด ได้แก่ จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ รณรงค์ให้ประชาชนไปเลือกตั้ง จัดประชุมผู้ปกครองและกรรมการการศึกษา จัณิทรศการ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เปิดสอนวิชาชีพหลักสูตรระยะสั้น เปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชา รณรงค์เรื่องความสะอาด เปิดสอนระดับมัธยม ประสานงานกับทางราชการในการแก้ไข ปัญหาชุมชน จัดหาทุนส่งเคราะห์นักเรียนยากจน ร่วมกับชุมชนจัดงานทำบุญประจำปี และให้ประชาชนใช้สถานที่ของโรงเรียน

COMMUNITY SERVICES OF THE ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE SUPERVISION
OF THE BANGKOK METROPOLITAN AUTHORITY : FOCUS ON
THE BANG KAPI ADMINISTRATIVE AREA

AN ABSTRACT

BY

CHUTIMON UMMARA

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinvirot University

May 1994

This study surveyed community services or nonformal education activities organized by the primary schools under the Bangkok Metropolis Authority. The emphasis was in the Bangkok District which comprised of 13 primary schools. The time period of the study was in the school years 1992 - 93.

Three methods of data gathering were employed : projects/ activities analysis, non - structured interview to the school administrators, and to the people in the area.

The results of the study were as follows :-

1. Number and types of projects/activities. There were 394 projects/activities organized in the years 1992 - 93, in all the 13 schools. These projects/activities could be classified into 5 categories :

1) Disseminating of knowledge and occupational, information to the public. These were through bulletin boards, parents meetings, introducing new knowledge and information, educational and occupational guidance, printing materials, exhibitions, library services, adult education class, occupational group, religious group and academic center.

2) Assisting and co-operating community activities. These included : taking part in community activities, being mediator between government and local communities, being election committee, campaigning for voting rights, raising funds for children, co-operating with the Public Health Center in health activities.

3) Promoting environmental activities. These included : taking part in the environmental conservation, campaigning for dirt elimination, public welfare activities, public gardens, training students for good habits, motivation the communities to plant trees.

4) Promotion of culture and traditions. These included : co-operating with communities to organize important days activities, exhibitions, local and national performances, religious days activities, moral training and introducing to pupils and publics.

5) Offering buildings and materials to communities. These included an allowing the community to use buildings, sports ground, tools and materials in organizing various activities of the communities.

2. Problems encountered community service activities. The problems in the school administrators, opinion were : lack of co-operation from the communities, limitation of school spaces, religious hindrance to some activities, under budgetary, lack of tools and materials, lack of full co-operation from school personnels, and the schools did not have enough time to coordinate with the communities.

3. Suggestions from school administrators were : creating good relationship to the communities, assisting the communities in some activities, creating goodwill of the schools, enough fund should be supplied from the Bangkok Metropolis Authority, creating co-operation of the school personnels, and a follow up system of the Bangkok Metropolis Authority should be improved.

4. Suggestions made by the communities concerning activities should be done by the schools. They were activities in important days, campaigning for voting rights, parents meetings, exhibitions, short training courses in occupation, evening classes for adults, cleanliness campaign, take part in solving the communities problems, raising funds for children, and allowing the communities using school compounds and buildings.